

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
BASHKIA DIBËR
KËSHILLI BASHKIAK DIBËR

Nr. 3399 Prot

Peshkopi, më 04.09.2025

Lënda: Dërgim vendimi

Drejtuar: Prefekti i Qarkut Dibër

Bashkëngjitur po ju dërgojmë për konfirmim Vendimin e Këshillit Bashkiak Dibër Nr. 35

Datë: 03.09.2025 si dhe projekt-vendimin nr.01 **Datë** 27.08.2025

**“PËR MIRATIMIN E “PLANIT LOKAL TE MENAXHIMIT TE INTEGRUAR TE MBETJEVE
TE NGURTA URBANE 2025-2030” NË BASHKINË DIBËR.**

Duke ju falenderuar për bashkëpunimin,

Sekretari i Këshillit Bashkiak

04-09-2025
[Signature]

3399/10/09/25

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
PREFEKTI I QARKUT DIBËR

Nr 791/1 Prot.

Peshkopi, më 10/09/2025.

Lënda: Për Vendimin nr 35, date 03.09.2025 të Këshillit Bashkiak Dibër.

Drejtuar: Këshillit Bashkiak Dibër - PESHKOPI-

Në mbështetje të ligjit nr.107, datë 27.10.2016 "Për Prefektin e Qarkut", (i ndryshuar), neni 15 "Marrëdhëniet e prefektit të qarkut dhe organeve të vetëqeverisjes vendore", neni 16, "Verifikim i ligjshmërisë së akteve", verifikova për efekt ligjshmërie vendimin e Këshillit Bashkiak Dibër, nr. 35, date 03.09.2025, "Për miratimin e "Planit Lokal të Menaxhimit të Integruar të Mbetjeve të Ngurta Urbane 2025-2030" në Bashkinë Dibër", protokolluar pranë institucionit tonë me nr.791 prot, datë, 04.09.2025, vendosa:

Të miratojë në parim vendimarrjen e lartëcituar në kushtet e respektimit rigoroz të legjislacionit aktual që rregullon marrëdhëniet juridike në fushën e së drejtës në përgjithësi, të Ligjit nr.139/2015 "Për vetqeverisjen vendore", të Ligjit nr.10463/2011 "Për menaxhimin e integruar të mbetjeve", Ligjit nr.107/2014 "Për Planifikimin dhe Zhvillimin e Territorit", (i ndryshuar), që kurdoherë është përgjegjësi administrative-ligjore e strukturave përgjegjëse të bashkisë që paraqesin projekt akte të kësaj natyre.

Duke ju falenderuar për bashkëpunimin,

PREFEKTI

Nexhbedin SHEHU

**REPUBLIKA E SHQIPËRISË
BASHKIA DIBËR
KËSHILLI BASHKIAK DIBËR**

VENDIM

Nr. 35 Datë 03 / 09 /2025

**“PËR MIRATIMIN E “PLANIT LOKAL TE MENAXHIMIT TE INTEGRUAR TE MBETJEVE
TE NGURTA URBANE 2025-2030” NË BASHKINË DIBËR.**

Në mbështetje të Ligjit Nr.139/2015 “Per veteqeverisjen vendore”,neni 8, neni 23,pika 12, dhe neni 54, pika K si dhe ligjit nr.10463, date 22.09.2011 “Për menaxhimin e integruar të mbetjeve”, I ndryshuar bazuar në relacionin e përgatitur nga administrata e Bashkisë Dibër, me propozim të Kryetarit të Bashkisë Dibër. Këshilli Bashkiak Dibër në mbledhjen e datës **03.09.2025** me 19 vota pro 0 kundër 4 apstenim :

VENDOSI:

1. Të miratohet plani lokal i menaxhimit të integruar të mbetjeve të ngurta urbane 2025-2030 për Bashkinë Dibër,sipas dokumentit bashkëlidhur,i cili është pjesë përbërese e këtij vendimi.
2. Për zbatimin e këtij vendimi ngarkohen Drejtoria e Shërbimeve , Drejtoria e Financës, si dhe sektori i menaxhimit të mbetjeve dhe gjelberimit në Bashkinë Dibër.
3. Ky vendim hyn ne fuqi pas konfirmimit për bazueshmërisë ligjore nga Institucioni i Prefektit te Qarkut Dibër.
4. Vendimi u shpall më datë **03.09.2025**.

Zv/Kryetar i Këshillit Bashkiak

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
BASHKIA DIBËR

PROJEKT-VENDIM

NR. 01, DATË 27/08 / 2025

PER MIRATIMIN E “PLANIT LOKAL TE MENAXHIMIT TE INTEGRUAR TE MBETJEVE TE NGURTA URBANE 2025-2030” NË BASHKINË Diber

Në mbështetje të Ligjit nr. 139/2015 “Për vetëqeverisjen vendore”, neni 8, neni 23, pika 12, dhe neni 54, pika k, si dhe Ligjit nr. 10463, datë 22.09.2011 “Për menaxhimin e integruar të mbetjeve”, i ndryshuar, bazuar në relacionin e përgatitur nga administrata e Bashkisë Diber, me propozim të Kryetarit të Bashkisë Diber:

KERKOJME:

1. Miratohet Plani Lokal i Menaxhimit të Integruar të Mbetjeve të Ngurta Urbane 2025–2030 për Bashkinë Diber, sipas dokumentit bashkëlidhur, i cili është pjesë përbërëse e këtij vendimi.
2. Për zbatimin e këtij vendimi ngarkohen Drejtoria e Shërbimeve, Drejtoria e Financës, si dhe Sektori i Menaxhimit të Mbetjeve dhe Gjelbërimit në Bashkinë Diber.
3. Ky vendim hyn në fuqi pas miratimit nga Këshilli Bashkiak dhe pas konfirmimit të bazueshmërisë ligjore nga Institucioni i Prefektit.

PER BASHKINE DIBER

Drejtori Juridik

Drejtorja e Financës

Drejtori i shërbime publike

Ismet SARAÇI

Çiljeta ZUNA

Bedri KAMBERI

KRYETARI I BASHKISË

Rahim SPAHIU

Me urdhër dhe me porosi

Zëvendëskryetar

Lorenc CIBAKU

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
BASHKIA DIBËR
DREJTORIA E SHËRBIMEVE PUBLIKE

RELACION

**Mbi Draft Planin e Menaxhimit të Mbetjeve të Ngurta Urbane në Bashkinë Dibër
(2025–2030)**

Hyrje dhe Qëllimi i Relacionit

Ky relacion i paraqitet Këshillit Bashkiak të Dibrës si një dokument shpjegues dhe argumentues për Draft Planin e Menaxhimit të Mbetjeve të Ngurta Urbane (2025–2030). Hartimi i këtij plani përfaqëson një domosdoshmëri ligjore dhe institucionale, por mbi të gjitha një instrument strategjik për të përmirësuar menaxhimin e mbetjeve, rritjen e cilësisë së jetesës së qytetarëve dhe mbrojtjen e mjedisit.

Plani është përgatitur në përputhje me Ligjin nr. 10463, datë 22.09.2011 “Për menaxhimin e integruar të mbetjeve” të ndryshuar, si dhe me Strategjinë Kombëtare të Mbetjeve (SKM) dhe Planin Kombëtar të Menaxhimit të Mbetjeve (PKMM). Ai harmonizohet gjithashtu me politikat e Bashkimit Europian, ku Shqipëria synon përafrimin e legjislacionit dhe praktikave për mbrojtjen e mjedisit.

Hartimi i tij u mundësua me mbështetjen e projektit “Bashki të Forta” të Helvetas Swiss Intercooperation, duke u ndërtuar mbi një proces konsultativ me aktorët institucionalë, komunitetin dhe ekspertët teknikë.

Draft Plani i Bashkisë Dibër është në përputhje me kuadrin kombëtar dhe ndërkombëtar të menaxhimit të mbetjeve. Politikat kombëtare bazohen mbi katër shtylla:

1. Planifikimi dhe integrimi strategjik – çdo bashki harton plane lokale të menaxhimit të mbetjeve.
2. Edukimi dhe ndërgjegjësimi publik – përfshirja e qytetarëve në procesin e ndarjes dhe riciklimit.
3. Mbështetja financiare – sigurimi i burimeve për funksionimin e shërbimit dhe për investime.
4. Përafrimi ligjor me BE-në – aplikimi i parimit “ndotësi paguan” dhe “përgjegjësia e zgjeruar e prodhuesit”.

Në nivel lokal, Këshilli Bashkiak ka përgjegjësi për miratimin e buxhetit të pastrimit, nivelit të tarifave, rregulloreve dhe planit të menaxhimit.

Bashkia Dibër ka një sipërfaqe prej 937.88 km² dhe një popullsi prej rreth 76 mijë banorësh, nga të cilët mbi 90% jetojnë në zonat rurale. Shërbimi i pastrimit ofrohet në qytetin e Peshkopisë me mbulim 100%, ndërsa në njësitë administrative periferike ofrohet me frekuenca më të ulëta.

Sipas matjeve të vitit të fundit, në territorin e bashkisë gjenerohen rreth 9,425 ton mbetje/vit, të cilat depozitohen në venddepozitim të rehabilituar pranë qytetit.

Bashkia ka në dispozicion 430 kontenierë me kapacitet 1.1 m³, si dhe mjete transporti (2 automjete teknologjike dhe 2 mjete të hapura). Dezinfektimi dhe mirëmbajtja e kontenierëve bëhet disa herë në muaj.

Kostot e shërbimit për vitin 2024 ishin rreth 37.5 milion lekë, ndërsa të ardhurat nga tarifa e pastrimit vetëm 20.6 milion lekë, duke mbuluar 55% të shpenzimeve. Diferenca mbulohet nga buxheti i bashkisë dhe grante të pakushtëzuara.

- Mbledhja e mbetjeve kryhet kryesisht e përzier, pa ndarje në burim.
- Riciklimi është i papërhapur dhe mungon infrastruktura e kompostimit.
- Ka depozitime ilegale dhe djegie të mbetjeve në fshatra.
- Tarifat aktuale nuk mbulojnë koston reale të shërbimit.

Draft Plani i Bashkisë Dibër synon:

- Rritjen e mbulimit të shërbimit të pastrimit në të gjithë territorin e bashkisë deri në vitin 2030.
- Vendosjen e ndarjes në burim për të paktën 30% të mbetjeve deri në vitin 2030.
- Krijimin e një sistemi funksional riciklimi dhe kompostimi, duke bashkëpunuar me sektorin privat dhe komunitetin.
- Rritjen e ndërgjegjësimit publik përmes fushatave edukative dhe përfshirjes së shkollave, OJF-ve dhe grupeve komunitare.
- Sigurimin e qëndrueshmërisë financiare përmes përmirësimit të mbledhjes së tarifës, rritjes graduale të saj dhe aksesit në fonde të qeverisë dhe donatorëve.

Plani i Veprimit parashikon:

1. Investime në infrastrukturë – shtim të kontenierëve, mjeteve transportuese dhe rehabilitimin e venddepozitimeve.
2. Skema riciklimi dhe ekonomie qarkulluese – vendosje të koshave të ndarë për plastikë, letër, qelq dhe mbetje organike; mbështetje për nisma komunitare dhe partneritete me biznesin riciklues.
3. Forcim të kontrollit dhe monitorimit – ndëshkim për depozitime ilegale dhe evidentim i mbetjeve voluminoze dhe inerte.
4. Edukimi dhe ndërgjegjësimi – trajnime për komunitetin, fushata publike dhe përfshirje të shkollave.
5. Skenarë alternativë – përfshirja e partneriteteve publike-private për menaxhimin e mbetjeve dhe zgjerimi i shërbimeve në zonat e largëta.

Draft Plani i Menaxhimit të Mbetjeve të Ngurta Urbane për Bashkinë Dibër (2025–2030) është një dokument bazë që i jep drejtim afatgjatë menaxhimit të qëndrueshëm të mbetjeve.

Ai:

- Siguron përputhje me kuadrin ligjor kombëtar dhe standardet e BE-së.
- Adreson sfidat aktuale të bashkisë si mungesa e riciklimit dhe mosmbulimi i plotë financiar i shërbimit.
- Propozon një vizion të qartë për një qytet të pastër, me komunitet të ndërgjegjësuar dhe sistem të qëndrueshëm të mbetjeve.

Këshilli Bashkiak, duke miratuar këtë plan, jo vetëm që përmbush një detyrim ligjor, por edhe investon në një të ardhme më të pastër, më të shëndetshme dhe më të zhvilluar për Bashkinë Dibër.

Konceptoi: ~~Enxhel~~ Stojku

Drejtori i shërbimeve publike

Bedri KAMBERI

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Swiss Agency for Development
and Cooperation SDC

HELVETAS
ALBANIA

PLANI LOKAL I MENAXHIMIT
TË INTEGRUAR TË MBETJEVE
TË NGURTA URBANE

Bashkia Dibër

2025-2030

Tabela e përmbajtjes

TABLE OF CONTENTS

SHKURTIMET.....	2
1. HYRJE	4
2. IMPAKTI MJEDISOR I PMIM ‘25-30.....	6
3. STRUKTURA ADMINISTRATIVE.....	7
4. POLITIKAT KOMBËTARE DHE KUADRI LIGJOR.....	8
5. PËRSHKRIMI I KARAKTERISTIKAVE TË ZONËS	12
6. ORGANIZIMI I SHËRBIMIT.....	16
7. INDIKATORËT E PERFORMANCËS	22
8. ASPEKTET FINACIARE TE SHERBIMIT TE PASTRIMIT.....	25
9. PLANIFIKIMI LOKAL I MENAXHIMIT TË INTEGRUAR TË MBETJEVE 2025 – 2030	30
10. SHËRBIMET E MENAXHIMIT TË MBETJEVE.....	32
11. PLANI I FSHIRJES SË QYTETIT PESHKOPI (2025 – 2030).....	37
12. GRUMBULLIMI DHE TRANSPORTI I MBETJEVE.....	39
13. SKENARËT E MUNDSHËM NE MENAXHIMIN E MBETJEVE.....	44
14. MENAXHIMI I RRYMAVE TË TJERA TË MBETJEVE.....	50
15. KUADRI LIGJOR DHE INSTITUCIONAL.....	50
16. NDËRGJEGJËSIMI PUBLIK	51
17. RISHIKIMI I PLANIT.....	57
18. PLANI I VEPRIMIT.....	59

1.2 Qëllimi i planit

Qëllimi dhe parimet e bashkisë Dibër për menaxhimin e mbetjeve burojnë nga legjislacioni në fuqi dhe ambicia e Shqipërisë për tu afruar me standardet evropiane në përputhje me Direktivat respektive të BE në këtë fushë.

Objekti i këtij plani janë mbetjet e ngurta bashkiake, të cilat përgjithësisht përcaktohen si mbeturina shtëpiake, mbeturina të ngurta të parrezikshme të aktivitetit tregtar, institucioneve, tregjeve, mbeturina nga oborret dhe nga fshirja e rrugëve. Menaxhimi i Mbetjeve përmbledh aktivitetet grumbullimin, transportin dhe depozitimin e tyre.

Qëllimi i bashkisë Dibër, do të përmbledhet si në vijim:

“Bashkia Dibër ka si qëllim të realizojë një shërbim efektiv dhe eficient, për të gjithë banorët dhe ta shtrirë në të gjithë territorin me një standard të përballueshëm prej qytetarëve në mënyrë që të përmirësojë cilësinë e mjedisit dhe të mbrojë shëndetin e qytetarëve duke garantuar cilësi më të mirë për jetën dhe aktivitetin e banorëve, të mbështesë një zhvillim ekonomik të qëndrueshëm, me fokus në zhvillimin e qëndrueshëm të turizmit, duke përmbushur kriteret për të ndihmuar rrugën drejt integritetit evropian të vendit.”

Më konkretisht, ky plan ka si qëllim të mundësojë dhe të sigurojë si më poshtë:

- *Përputhshmëri maksimale me Strategjinë Kombëtare të Mbetjeve (SKM) dhe objektivat e saj:* duke kontribuar në zbatimin e politikave kombëtare dhe në arritjen e objektivave kombëtare në fushën e mbetjeve;
- *Variantet e menaxhimit të mbetjeve:* për të mundësuar grumbullimin dhe trajtimin e mbetjeve në përputhje me objektivat kombëtare. Plani identifikon fushat dhe teknologjitë e duhura për minimizimin dhe depozitimin (asgjësimin) final të mbetjeve
- *Nevojat financiare për investime:* duke përshkruar dhe argumentuar nevojat financiare dhe ato për investime, me qëllim zbatimin e skemave të grumbullimit dhe të trajtimit të mbetjeve;
- *Burimet financiare për investime:* duke krijuar një klimë të favorshme për sigurimin e fondeve qeveritare për mbetjet, sikurse dhe fonde nga institucionet ndërkombëtare;

3. STRUKTURA ADMINISTRATIVE

3.1 Palët e përfshira, roli dhe përgjegjësitë

Në kuadër të përmirësimit të menaxhimit të mbetjeve urbane, Bashkia Dibër ka rishikuar Planin Lokal të Menaxhimit të Integruar të Mbetjeve të Ngurta Urbane, me mbështetjen e projektit “Bashki të Forta” të Helvetas Swiss Intercooperation.

Pas më shumë se 5 vjetësh nga miratimi i planit të vitit 2017, u angazhua një grup pune me përfaqësues të bashkisë, ekspertë dhe përfaqësues të Helvetas. Ky grup shqyrtoi opsionet ekonomike dhe mjedisore në përputhje me buxhetin dhe legjislacionin vendor. Procesi u zhvillua përmes takimeve dhe punëtorive, duke përfshirë diagnostikimin e gjendjes ekzistuese, përcaktimin e objektivave, identifikimin e skenarëve dhe hartimin e planit përfundimtar.

Bashkia Dibër, me përvojë të gjatë në këtë fushë, përfitoi nga mbështetja teknike e Helvetas për të gjitha njësitet administrative. Konsultimi me komunitetin siguroi që nevojat dhe prioritetet lokale të pasqyroheshin në planin përfundimtar.

Menaxhimi i mbetjeve të ngurta urbane është një përgjegjësi e ndare midis disa palësh siç janë, familjet, bizneset, zyra dhe institucione mbetjet e të cilëve janë të ngjashme me ato të gjeneruara në ambientet e shtëpive. Palët e përfshira dhe përfituesit direkt në këtë proces janë njësitet familjare, komuniteti i biznesit dhe autoritetet vendore e qendrore në Dibër. Performanca e çdo pale në këtë proces do të ndikojë në rezultate pozitive për afrimin drejt menaxhimit të qëndrueshëm të mbetjeve i cili do të ulë ndjeshëm sasinë e mbetjeve të cilat përfundojnë në depozitimin final, rrjedhimisht dhe në uljen e kostove të transportit.

Për këtë arsye njësitet familjare, bizneset dhe institucionet dhe të gjitha palët e tjera inkurajohen të marrin mbi vete përgjegjësitë të cilat vijnë me gjenerimin e mbetjeve për të mbrojtur shëndetin dhe mjedisin e përbashkët.

Përgjegjësitë e të gjithë palëve dhe përfituesve ndër të tjera, përfshijnë:

- Reduktimin në masën më të madhe të mundshme të gjenerimit të mbetjeve;
- Ndarjen në burim të mbetjeve të njoma (biodegradueshme) nga ato të thata (riciklueshme);
- Bashkëpunimi me autoritetet vendore duke i hedhur mbetjet në kontenerët e duhur sipas instruksioneve të marra nga autoritetet përkatëse, duke respektuar kohën dhe vendin, si dhe duke paguar tarifën e shërbimit;

Megjithëse përfituesit e shërbimit kanë përgjegjësi të kufizuar deri në momentin e dorëzimit të mbetjeve në Pikat e Grumbullimit të Mbetjeve (PGM), përgjegjësia kryesore për menaxhimin e mëtejshëm të tyre i takon sektorit të menaxhimit të mbetjeve brenda strukturave të bashkisë. Ky sektor është përgjegjës për parandalimin e shpërndarjes së mbetjeve, si dhe për sigurimin që ato të transportohen dhe të depozitohen në pika të autorizuar për trajtim apo eliminim. Në këtë kontekst, bashkia ka detyrimin të mbikëqyrë dhe të monitorojë të gjithë zinxhirin e menaxhimit të mbetjeve, deri në destinacionin final të trajtimit PGM-të. Sipas Ligjit për Menaxhimin e Integruar të Mbetjeve, autoritetet vendore janë të obliguara të sigurojnë menaxhimin efikas dhe të qëndrueshëm të mbetjeve të ngurta urbane, duke respektuar standardet mjedisore dhe shëndetësore.

Parimet themelore për menaxhimin e mbetjeve përfshijnë:

Hierarkia e mbetjeve –Parandalimi dhe ripërdorimi si alternativa më të preferuara.

Parimi reduktues– Minimizimi i gjenerimit të mbetjeve.

Parimi parandalues – Reduktimi i ndikimit në shëndet dhe mjedis.

Parimi i afërsisë dhe vetëmjaftueshmërisë – Trajtimi sa më afër vendit të prodhimit.

Parimi “Ndotësi paguan” dhe “Përgjegjësia e zgjeruar e prodhuesit”– Prodhuesit mbulojnë kostot e mbetjeve që gjenerojnë dhe ky koncept zgjeron përgjegjësinë e prodhuesit përtej fazës së prodhimit, duke e përfshirë edhe **menaxhimin e mbetjeve të produkteve të tyre pas përdorimit**

Ligji 10463/2011 "Për menaxhimin e integruar të mbetjeve" është legjislacioni bazë që përcakton përgjegjësitë e institucioneve qendrore në fushën e menaxhimit të mbetjeve. Ky ligj është përafshuar plotësisht me Direktivën 2008/98/KE të Parlamentit Europian dhe Këshillit, datë 19 nëntor 2008 “Mbi mbetjet”.

Ligji 139/2015 “Për vetqeverisjen vendore”, përcakton funksionet e qeverisjes vendore, përfshirë funksionin e menaxhimit të mbetjeve të ngurta (neni 23 pika 10).

Vendimi i Këshillit të Ministrave Nr. 319, datë 31.5.2018 Për Miratimin e Masave për Kostot e Menaxhimit të Integruar të Mbetjeve, është baza kryesore për llogaritjen e kostove dhe të tarifave për shërbimin e menaxhimit të mbetjeve urbane.

Përveç kësaj, akte të tjera ligjore, të cilat janë zhvilluar më vonë për zbatimin e ligjit të menaxhimit të integruar të mbetjeve, kanë përgjegjësi të detajuara institucionale ndërmjet institucioneve të qeverisë qendrore, duke përfshirë Ministrinë e Turizmit dhe Mjedisit, Ministrinë e Infrastrukturës dhe Energjisë, si dhe disa ministri të tjera, roli i të cilave lidhet me rryma të veçanta të mbetjeve.

Duke qenë se ky dokument kufizohet në menaxhimin e mbetjeve të ngurta urbane dhe rrymave specifike që këto mbetje përmbajnë, në vijim është përshkruar kuadri institucional i atyre institucioneve në nivel qendror të cilat kanë lidhje drejtpërdrejt me këtë rrymë.

Ligji për Menaxhimin e Integruar të Mbetjeve të Ngurta

Ligji për Menaxhimin e Integruar të Mbetjeve, nr. 10 463, datë 22.09.2011, i ndryshuar, është aprovuar nga Kuvendi i Shqipërisë në fund të shtatorit 2011.

Ligji adapton plotësisht shumicën e direktivave dhe rregulloret e BE-së, dhe siguron bazën e duhur ligjore për përshtatjen e plotë të gjithë legjislacionit të BE-së në sektorin e menaxhimit të mbetjeve.

Përgjegjësia për Menaxhimin e Mbetjeve

Neni 20 përcakton se shpenzimet për menaxhimin e integruar të mbetjeve mbulohen bazuar në parimin "ndotësi paguan", përveç rastit kur Këshilli i Ministrave apo këshillat vendore vendosin që pjesë të kostos apo gjithë kosto mbulohen nga të tjerë që nuk janë gjeneruesit fillestare të mbetjeve.

Për më tepër i njëjti ligj parashikon ndarjen e autoritetit, funksionet, rolet dhe përgjegjësitë, nga lartë - poshtë, nga qeveria qendrore tek njësitë e qeverisjes vendore.

Në veçanti, ligji ngarkon njësitë e qeverisjes vendore me sa më poshtë:

- i. Të miratojë një plan të menaxhimit të mbetjeve në përputhje me Planin Kombëtar të Menaxhimit të Mbetjeve dhe Planin e Menaxhimit të Mbetjeve të Qarkut,
- ii. Të miratojë rregullat e kontrollit të menaxhimit të mbetjeve të veçanta, duke përfshirë letrën dhe kartonin, qelqin, ushqim dhe kontejnerëve të pijeve, metalin, plastikën apo mbetjet e oborrit,
- iii. Të raportojë çdo vit në qarkun përkatës dhe institucione të tjera për zbatimin e planit të menaxhimit të mbetjeve vendore,

1. Miratimin e masave për kostot e menaxhimit të integruar të mbetjeve dhe jep udhëzuesin për llogaritjen e kostove për menaxhimin e mbetjeve” dhe “Modelet për llogaritjen e tarifave për:

- a) menaxhimin e mbetjeve”, përkatësisht, shtojcat 1 dhe 2 bashkëlidhur këtij vendimi.
- b) Udhëzuesi dhe modelet, sipas përcaktimit të pikës 1, të këtij vendimi, do t’u shërbejnë njësive të vetëqeverisjes vendore, duke u bazuar në numrin e banorëve dhe të familjeve që kanë në territoret e tyre, sipas ndarjes administrative.

Standardet e Komunitetit Evropian

Kuadri i direktivës së mbetjeve është legjislativi gjithëpërfshirës nga Bashkimi Evropian që kanë të bëjnë me mbetjet. Direktiva 2008/98/EC mbi mbetjet e miratuar në nëntor 2008 parasheh një qasje të re të menaxhimit të mbetjeve bazuar në parandalimin e ndikimeve negative të gjenerimit të mbetjeve dhe menaxhimit për ruajtjen e shëndetit të njeriut dhe mjedisit, dhe synon kufizimin e prodhimit të mbetjeve si dhe inkurajon përdorimin e mbetjeve si burim përmes riciklimit dhe rikuperimit. Në mënyrë për të arritur këtë qëllim, Direktiva Evropiane ka vendosur si prioritet hierarkinë në vijim për menaxhimin të mbetjeve:

- i. Parandalim
- ii. Përgatitja për ripërdorim
- iii. Riciklimit
- iv. Rikuperime të tjera, p.sh. burim energjie
- v. Asgjëimi

Hidrografia

Sistemi ujor në territorin e Dibrës përbëhet nga lumenj, përrenj, liqene dhe burime të tjera ujore. Lumi Drini i Zi përkshkon gjithë territorin. Në të derdhen të gjithë përrenjtë, të cilët janë malorë me pjerrësi të lartë (>30%).

Midis pasurive të shumta vlejné për t'u përmendur edhe liqenet shumë të bukura të Lurës, burimi i Ilixhave, si dhe disa burime të vogla në afërsi të qytetit. Pasuritë hidrike kanë ndihmuar jo pak në zhvillimin ekonomik të kësaj zone si në energji, ujitje, peshkim, industri, etj. Sistemi ujor përbëhet nga tërësia e burimeve nëntokësore dhe mbitokësore ujore, si dhe përmban të gjithë trupat ujorë, përfshirë brigjet, sipas përcaktimeve të legjislacionit të posaçëm. Gjithashtu, ka edhe një sërë rezervuarësh artificialë për nevoja ujitjeje (6 rezervuarë).

Harta 1: Rrjeti hidrografik i Bashkisë

5.3 Popullsia

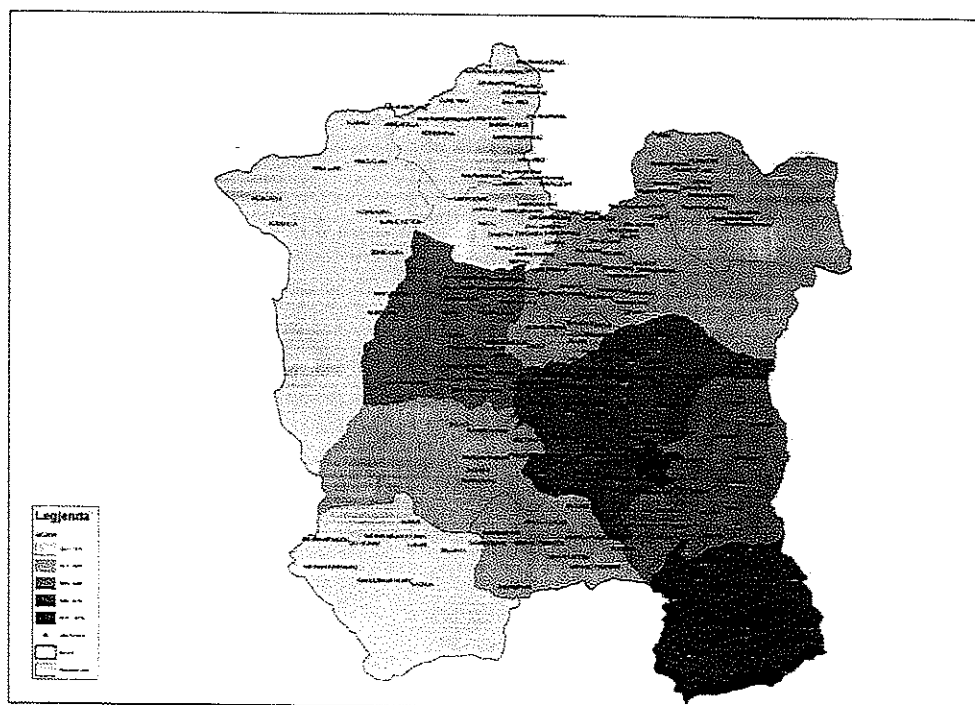
Popullsia e Bashkisë Dibrës vlerësohet të jetë 76,143 banorë. Qyteti i Peshkopisë është qendra urbane e zonës së Dibrës dhe ka popullsinë më të lartë, ndërsa popullsia tjetër banon në zonën rurale të Maqellarës, Melanit, Tominis, Kastriotit, Fushë-Çidhës, Sillovës, Kalasë së Dodës, Reçit, Zall-Dardhës, Arrasit, Muhurrit, Sillove, Selishtës dhe Lurës. Tabela e mëposhtme jep strukturën e popullsisë. Sipas Censusit të vitit 2023, bashkia e re ka një popullsi prej 61,619 banorësh, sipas Regjistrat Civil, kjo bashki numëron rreth 75,545 banorë dhe sipas formulës të ministrisë së financave 66,815 banorë: (censusi 2023)

Nr. i popullsisë SIPAS GJ. Civile	76,143
Nr. i popullsisë INSTAT	61,619
Nr. Popullsisë MFE	66,815
Nr. popullsisë që merr shërbimin e grumbullimit të mbetjeve	66,622

5.3.1 Shpërndarja e popullsisë

Popullsia dominuese e zonës është ajo rurale, ndërsa pjesa e përkjet asaj urbane shumica është e përqëndruar në qytetin e Peshkopisë. Ashtu siç u shprehëm edhe më lart, popullsia si rurale edhe urbane ka pësuar rënie gjatë dy dekadave të fundit. Aktualisht, popullsia urbane përbën 25 % të totalit të popullsisë dhe ajo rurale 75%.

Shifra e popullsisë urbane ka qenë pak a shumë e qëndrueshme gjatë 2020-2025. Kjo zonë është karakterizuar nga një lëvizje e popullsisë rurale drejt qytetit të Peshkopisë, ky fenomen ka qenë më i theksuar gjatë viteve 2017-2023 edhe pse migrimi i brendshëm pritet të jetë një nga faktorët determinant në përcaktimin e morfologjisë demografike të zonës për vitet në vijim.

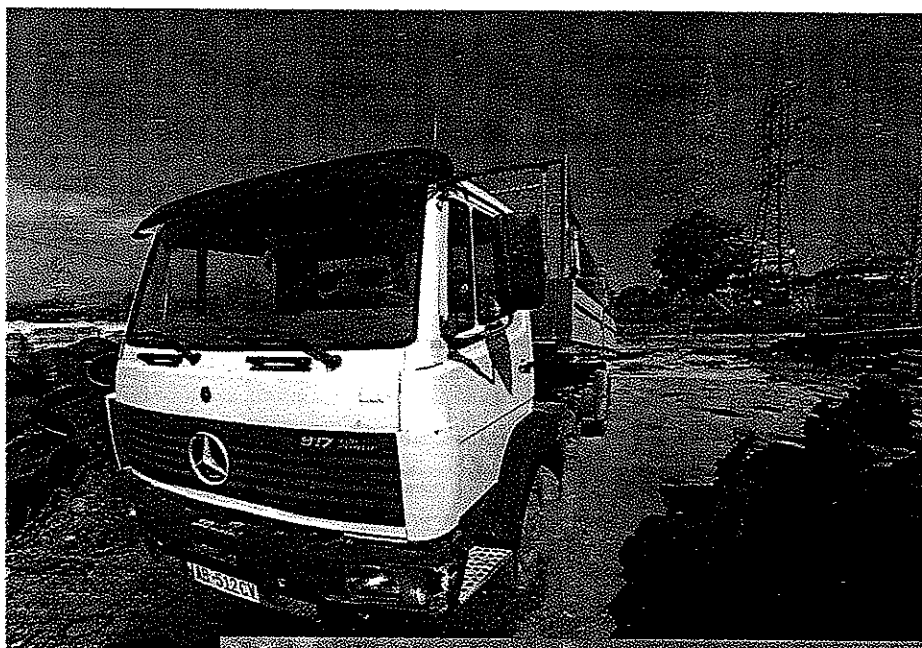
Harta 4: Densiteti i popullsisë (Bashkia Dibrë)

6.1 Infrastruktura

Bashkia Dibër ofron shërbimin e grumbullimit dhe transportit të mbetjeve me një infrastrukturë prej 366 kontenierësh 1.1 m³ me mekanizëm shkarkimi. Ata janë të vendosur në qytetin e Peshkopisë, NJA Tomin, NJA Kastriot, NJA Maqellarë, NJA Melan, NJA Muhurr dhe NJA Sillov.

Bashkia kujdeset për mirëmbajtjen dhe dezinfektimin e kontenierëve disa herë në muaj. Ndërkohë, për grumbullimin dhe transportin e mbetjeve, Bashkia ka në dispozicion:

- 2 mjete teknologjike
- 2 mjete të hapura

6.2 Zbatimi i hierarkisë së menaxhimit të mbetjeve

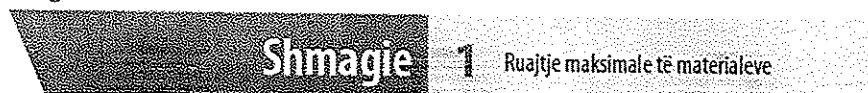
Neni 4 i Direktivës Kuadër të BE-së për Mbetjet, i rishikuar (WFD (Direktiva 2008/98/EC), përcakton pesë hapa për trajtimin e mbetjeve në bazë të prioriteteve. Këto hapa formojnë bazën e hierarkisë së mbetjeve, e treguar edhe në figurën e mëposhtme, e cila ilustron rradhën e prioriteteve që duhet të merren parasysh në momentin e marrjes së vendimeve, përsa i përket përdorimit të burimeve dhe gjenerimit të mbetjeve në territorin që secila bashki ka në administrim.

Hierarkia e menaxhimit të mbetjeve është një udhëzues i pranuar kombëtar dhe ndërkombëtar, për t'i dhënë prioritet praktikave të menaxhimit të mbetjeve, me qëllim arritjen e rezultateve optimale mjedisore. Kjo hierarki përcakton rendin e preferuar të praktikave për menaxhimin e mbetjeve, nga më të preferuarat tek ato më pak të preferuara.

Politikat e mëposhtme janë zhvilluar dhe do të ndiqen gjatë zbatimit të planit, për të arritur rezultate të pranueshme, duke analizuar mundësitë e Bashkisë së Dibrës.

6.2.1 Shmangia

Procesi i shmangies së gjenerimit të mbetjeve në Dibrë është akoma në një fazë shumë të hershme. Megjithatë, në nivel shkollash, individët do të edukohen për përdorimin e çantave prej cope gjatë blerjes së produkteve. Rezultatet e kësaj politike do të jenë të vështira për t'u matur, por mund të vëzhgohen.

Ekonomia Qarkulluese dhe Iniciativat Komunitare

Përveç përpjekjeve institucionale, në territorin e Bashkisë Dibër janë evidentuar praktika të ekonomisë qarkulluese të mbështetura nga komuniteti dhe institucionet fetare. Në bashkëpunim me xhamitë dhe organizata lokale, është bërë e mundur që rroba të vjetra, orëndi shtëpiake dhe pajisje të tjera të përdorura të mblidhen dhe të ri-përdoren nga qytetarët në nevojë. Kjo iniciativë jo vetëm që redukton sasinë e mbetjeve, por edhe promovon solidaritetin social dhe përdorimin efikas të burimeve ekzistuese.

Gjithashtu, në disa njesi administrative të Bashkisë kemi një praktikë pozitive e ndarjes në burim. Duke qenë se mbetjet mblidhen një herë në javë në një ditë të caktuar, banorët i vendosin mbetjet në thasë të veçantë dhe i dorëzojnë në pikën e grumbullimit duke bërë vetë diferencimin sipas llojit, duke shmangur përzierjen me mbetjet e gjelbra. Këto të fundit, të cilat më parë hidheshin pranë kontenierëve, tani trajtohen ndryshe, duke kontribuar në një menaxhim më të mirë të mbetjeve dhe në uljen e ndotjes vizuale dhe mjedisore.

6.3 Gjenerimi i mbetjeve dhe trajtimi i final i mbetjeve

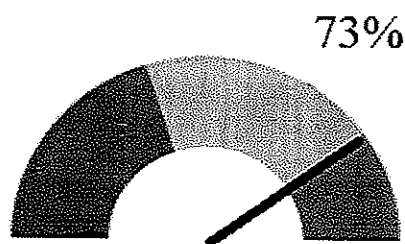
Sasia e mbetjeve që gjenerohen në bashki llogaritet të jetë 9,425 ton/ vit, sipas matjeve të kryera vitin e shkuar. Bashkia i dërgon mbetjet në vendepozitimin e kontrolluar dhe të rehabilituar, përcaktuar në planin e menaxhimit, në unazën e re, në dalje të qytetit.

$$E2 = \frac{\text{Të ardhurat vjetore nga tarifa e pastrimit} \left(\frac{\text{lek}}{\text{vit}} \right)}{\text{Totali i të ardhurave të planifikuara} \left(\frac{\text{lek}}{\text{vit}} \right)} \times 100$$

- c. E3 - Transparenca në systemin e faturimit: ky është një indikator cilësor, i cili ka tre shkallë vlerësimi:
- I ulët: nuk ka një sistem faturimi për tarifën e pastrimit
 - Mesatar: ka një sistem faturimi dhe konsumatori merr një faturë
 - I lartë: ka një sistem faturimi dhe konsumatori ka informacion dhe kupton tarifën e llogaritur dhe mënyra e llogaritjes është e qartë dhe transparente për të gjithë komunitetin

Më poshte jepen rezultat e vlerësimit të gjendjes ekzistuese sipas indikatorëve të performancës në Bashkinë Dibër:

INDIKATORI 1: Niveli i mbulimit të zonës me shërbimin e menaxhimit të mbetjeve

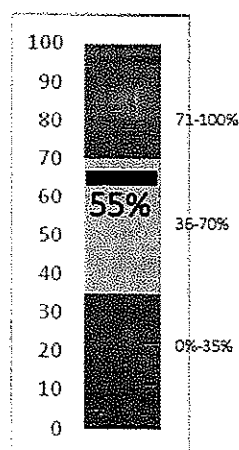
INDIKATORI 2: Shkalla e grumbullimit të nadrë të mbetjeve sipas kategorive të veçanta

Bashkia Dibër **nuk kryen grumbullim** të ndarë të mbetjeve sipas kategorive të veçanta

INDIKATORI 3: Shkalla e mbetjeve të trajtuara sipas normave (në impiante sanitare ose vend depozitime të kontrolluara)

Bashkia Dibër **nuk i depoziton** mbetjeve e grumbulluara në një vendepozitim të kontrolluar apo impiant sanitar

INDIKATORI 4: Mbulimi i kostos së shërbimit nga realizimi i të ardhurave nga tarifa e pastrimit

8. ASPEKTET FINACIARE TE SHERBIMIT TE PASTRIMIT

1 Buxheti i shërbimit të pastrimit

Bazura në të dhënat e mundësuar nga bashkia Dibër për vitin 2022 dhe 2024, (në tabelën më poshtë jepet një përmbledhje e shpenzimeve faktike për shërbimin e pastrimit dhe realizimi i të ardhurave nga kategoritë e konsumatorëve:

Realizimi faktik i buxhetit të mbetjeve (kosto operative/ vlera e kontrëtës së shërbimit (lek/vit) FAKT	23,695,404 Lekë
Planifikimi i të ardhurave nga tarifa e pastrimit (lek/vit)	19,950,000 Lekë
Planifikimi i të ardhurave nga familjet (lek/vit)	7,500,000 Lekë
Planifikimi i të ardhurave nga bizneset dhe institucionet (lek/vit)	12,450,000 Lekë
Realizimi i të ardhurave nga tarifa e pastrimit (lek/vit)	15,421,048 Lekë
Realizimi i të ardhurave nga familjet (lek/vit)	2,880,470 Lekë
Realizimi i të ardhurave nga bizneset dhe institucionet (lek/vit)	12,540,578 Lekë

2 Tabela 2 Buxheti i shërbimit të pastrimit dhe realizimi i të ardhurave në Bashkinë Dibër për vitin 2022

Realizimi faktik i buxhetit të mbetjeve (kosto operative/ vlera e kontrëtës së shërbimit (lek/vit) FAKT	37.508.056 Lekë
Planifikimi i të ardhurave nga tarifa e pastrimit (lek/vit)	28.465.000 Lekë
Planifikimi i të ardhurave nga familjet (lek/vit)	12.000.000 Lekë
Planifikimi i të ardhurave nga bizneset dhe institucionet (lek/vit)	15.465.000 Lekë
Realizimi i të ardhurave nga tarifa e pastrimit (lek/vit)	20.688.201Lekë
Realizimi i të ardhurave nga familjet (lek/vit)	7.926.469Lekë
Realizimi i të ardhurave nga bizneset dhe institucionet (lek/vit)	12,761,750 Lekë

Tabela 3: Buxheti i shërbimit të pastrimit dhe realizimi i të ardhurave në bashkinë Diber për vitin 2024

Sic mund ta shohim edhe nga vlerat, të ardhurat e grumbulluara nga tarifa e pastrimit mbulojnë vetëm

55% të Kostos së shërbimit në Bashkinë Dibër për vitin 2024

Kjo ndarje është bërë në bazë të situatës ekonomike të Njësive Administrative dhe shërbimeve të ofruara drejtpërsëdrejti nga pushteti lokal. Sipas ndarjes së grupeve të Njësive Administrative niveli i tarifimit për disa nga taksat dhe tarifat vendore të tyre për biznesin e vogël do të aplikohet në nivele të ndryshme përkatësisht:

- ☐ Grupi 1 – Njësia Administrative Peshkopi Zona A (niveli 100 %)
- ☐ Grupi 2 – 4 Njësi Administrative (Maqellarë, Tomin, Melan, Kastriot) Zona B (niveli 70%)

8.1 TARIFA E PASTRIMIT DHE LARGIMIT TË MBETURINAVE (viti 2024)

Përkufizimi: Tarifës së pastrimit i nënshtrohen të gjithë familjet, personat fizikë ose juridikë, vëndas ose të huaj, që banojnë/janë rezidentë dhe ushtrojnë veprimtari ekonomike brenda territorit të Bashkisë Dibër dhe njësive të saj administrative.

Niveli i tarifës së pastrimit: Kategoritë, nënkategoritë dhe nivelet treguese janë të shprehura si më poshtë:

	Subjektet e ndërtimit sipas investimit deri në : a) 5,000 .000 lekë b) 5,000 .000 - 25,000 .000 lekë c) 25,000 .000-100.000.000 lekë d) mbi 100.000.000 lekë	a)20,000	b)30,000 c)40,000 d)100,000	a)20,000	b)30,000 c)40,000 d)100,000	a)20,000	b)30,000 c)40,000 d) 100,000	
	Rikonstruksione të pjesshme	10,000	20,000	10,000	14,000	5,000	10,000	20,000
	Subjektet e ndërtimit për prodhim guri, inerte etj, Të ngjashme me to	20,000	50,000	20,000	50,000	20,000	50,000	30,000
4	Njësi shërbimi							
	Riparimi i artikujve elektro-shtëpiake radio, televizore, t.j. Shërbime fotokopjimi, sallon bukurie, auto servise, kurse për makina (autoshkolla), agjensi doganore, agjensi këmbimi valutë, agjensi turizmi, pastrim kimik, marangoz, rrobaqepës, etj, Të ngjashme me to.	5,000	15,000	5,000	15,000	5,000	15,000	10,000
	Kompleks sportive, palestra, fitness, pishina, qendra e institute kërkimore-shkencore, salla koncerte-mbledhje e videoteka, Lojera me kompjuter, Institucione jopublike të edukimit (shkollat, kopshte apo cerdhe), shërbimet në klinikat e specialiteteve të ndryshme mjekësore, shërbimet në laboratore diagnostifikimi	5,000	15,000	5,000	15,000	5,000	15,000	

	Lavazhe	10,000	30,000	10,000	30,000	5,000	30,000	20,000
	Drejtoria Projektimi	20,000	40,000	20,000	40,000	20,000	40,000	20,000
8	Shoqëri transporti							
	a)brenda qarkut	30,000	30,000	30,000	30,000	30,000	30,000	30,000
	b)jashtë qarkut	50,000	50,000	50,000	50,000	50,000	50,000	50,000
	Për cdo mjet transporti me Nipt Parësor apo sekondar sipas Q.K.B							
	a)Transport udhëtarësh deri në 8+1	5,000	5,000	5,000	5,000	5,000	5,000	5,000
	b)Transport udhëtarësh mbi 8+1	10,000	10,000	10,000	10,000	10,000	10,000	10,000
	c)Transport mallrash deri në 3.5 ton	5,000	5,000	5,000	5,000	5,000	5,000	5,000
	d)Transport mallrash mbi 3.5 ton	10,000	10,000	10,000	10,000	10,000	10,000	10,000
9	Miniera,ndërmarrje vip etj, Sipas fuqisë prodhuese:	50,000	50,000	50,000	50,000	50,000	50,000	50,000
	Hidrocentrale,hece etj, Sipas fuqisë prodhuese:							
	a)0-2 mega	130,000	130,000	130,000	130,000	130,000	130,000	130,000
	b)mbi 2 mega	260,000	260,000	260,000	260,000	260,000	260,000	260,000

8.2 Për shërbimin e depozitimit të mbetjeve në fushën e mbetjeve Peshkopi

- Bizneset që do të transportojnë me mjetet e tyre mbetjet e gjeneruara nga aktiviteti i tyre do të përjashtohen nga tarifa vjetore e pastrimit. Mbetjet do të depozitohen pasi të paguhet tarifa prej 250 lekë/ton për mbetje të ngurta urbane, në zbatim të Ligjit nr. 10463 "Për menaxhimin e integruar të mbetjeve", bazuar në fletëpeshores së sjellë nga biznesi, së bashku me dokumentacionin shoqërues që përcakton llojin e mbetjeve. Nëse lindin dyshime, Bashkisë Dibër i jepet e drejta që në çdo kohë të kontrollojë llojin dhe sasinë e mbetjeve. Në rast se mbetjet paraqiten pa dokumentacionin përkatës, ato do të tarifohen sipas çmimeve të depozitimit të mbetjeve të përcaktuara nga institucionet (me orë pune, sipas manualit të çmimeve të ndërtimit).
- Për institucionet që kërkojnë shërbim të veçantë në venddepozitim (si Agjencia Doganore Bllatë, AKU etj.), për shkak të natyrës specifike të punës së tyre në lidhje me asgjësimet, shërbimi do të tarifohet duke marrë në konsideratë çmimet e manualit të ndërtimit të përcaktuara në VKM nr. 629, datë 15.07.2015.

9.1 Rryma e mbetjeve, objekti i planit

Sipas legjislacionit në fuqi, ky plan do të fokusohet në rrymën e mbetjeve bashkiake (urbane) për të cilën Bashkia Dibër është drejtpërdrejt apo pjesërisht përgjegjëse: Sipas përbërjes dhe mënyrës së menaxhim të mbetjeve, mbetjet bashkiake do të klasifikohen në:

- Mbetje urbane (mbetje shtëpiake, ushqime, bimë, të riciklueshme, të dekompozuara, etj.), dhe
- Mbetje të veçanta urbane (mbetje ndërtimet dhe prishjet, voluminoze, pajisje elektrike dhe mobiljesh, etj.) që prodhohen nga familjet apo njësitë tregtare;
- Mbetje të rrezikshme që prodhohen brenda territorit të bashkisë nga banorë të përhershëm apo të përkohshëm.

Sipas burimit të gjenerimit mbetjet urbane (bashkiake) klasifikohen në dy rryma:

- Mbetjet e gjeneruara nga familjet (MF)
- Mbetjet e gjeneruara nga bizneset dhe industritë (MB), ku përbërja e mbetjeve nuk ndryshon nga karakteristikat e mbetjeve urbane

Ndërkohë, rryma të tjera të mbetjeve klasifikohen si mbetje masive, mbetje nga ndërtimet dhe prishjet (inerte), mbetje nga kopshtet që prodhohen në familje dhe që quhen 'mbetje të veçanta' për të cilat njësia vendore duhet t'i ofrojë e vetme ose në bashkëpunim alternativa të përshtatshme për grumbullimin dhe transportin e tyre, megjithëse largimi i tyre është përgjegjësi direkte e prodhuesit.

9.2 Zona e Administrimit të Mbetjeve (ZAM) dhe përfituesit e shërbimit të pastrimit

Në funksion të organizimit më të mirë të shërbimeve dhe efijencës së sistemit që do të propozohet, zonat e mbetjeve ose zona brenda kufijve administrative të bashkisë do ndahet në nën-zona mbetjesh që kanë diferenca në lidhje me tipologjinë urbane, infrastrukturën rrugore apo llojin e konsumatorëve. Kjo është e rëndësishme që sistemet dhe metodat që do të identifikohen dhe analizohen në vijim të këtij plani të përshaten më mirë me qëllim e rritjes së efikasitetit dhe efektivitetit të shërbimeve. Kjo do të shërbejë për të planifikuar infrastrukturën e nevojshme për skemat e mbledhjes dhe transportit, si dhe shërbime të tjera të ngjashme apo organizimin e programeve për minimizimin e mbetjeve.

Për këtë qëllim, zona e mbetjeve ndahet në këto nënzona:

- **Zona 1 – Zona e gjelbër – bulevardi kryesor**

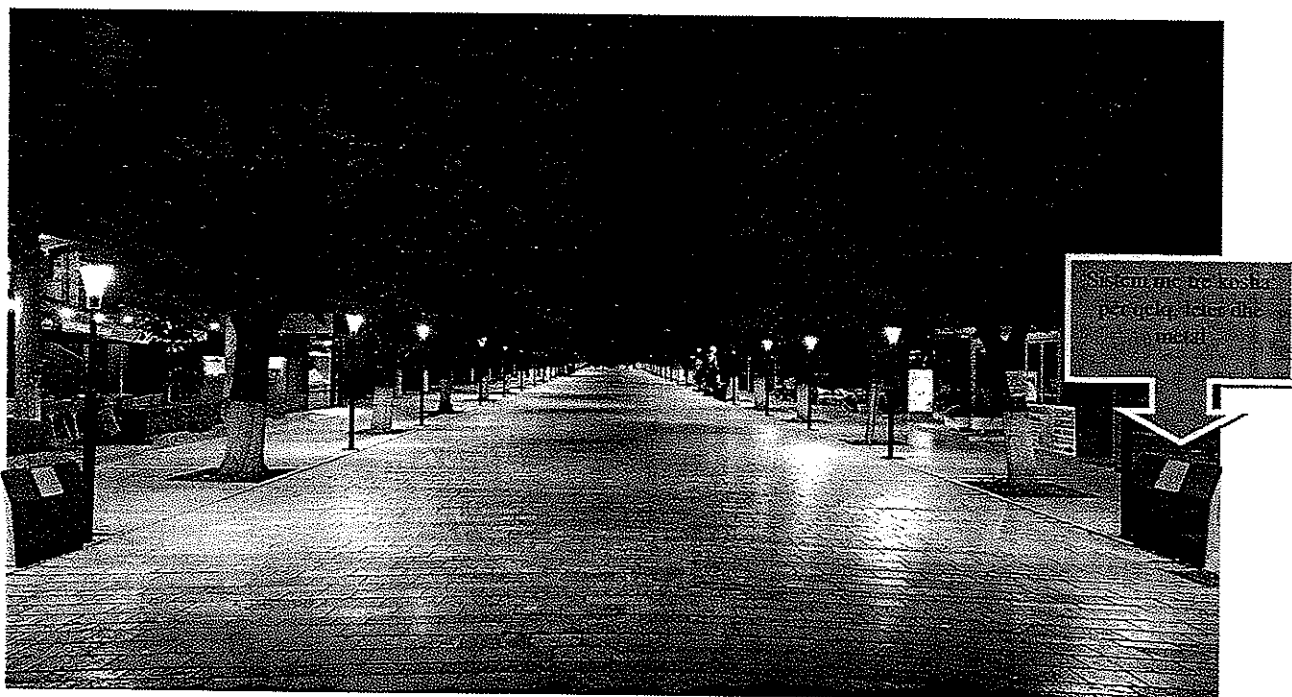
Zona 1.1 - Lagja Treg–dhe qese mbeturinash, 120 lt, 70x110 cm, të zeza

- **Zona 2– Sistemi me dy kosha për ndarjen e mbetjeve (organike dhe letër) në lagjen Nazmi Rushiti dhe Gjok Doci**

Shkollat – Sistem me 3 kosha

Zona 1 – Zona e gjelbër – bulevardi kryesor

Si imazhi kryesor i qytetit të Peshkopisë, bulevardi, do të jetë zonë pilote e qytetit për një Dibër të pastër. Në bulevard do të funksionojë sistemi për ndarjen e mbetjeve, ku do të përfshihet sistem me tre kosha: për qelq, letër dhe metal.

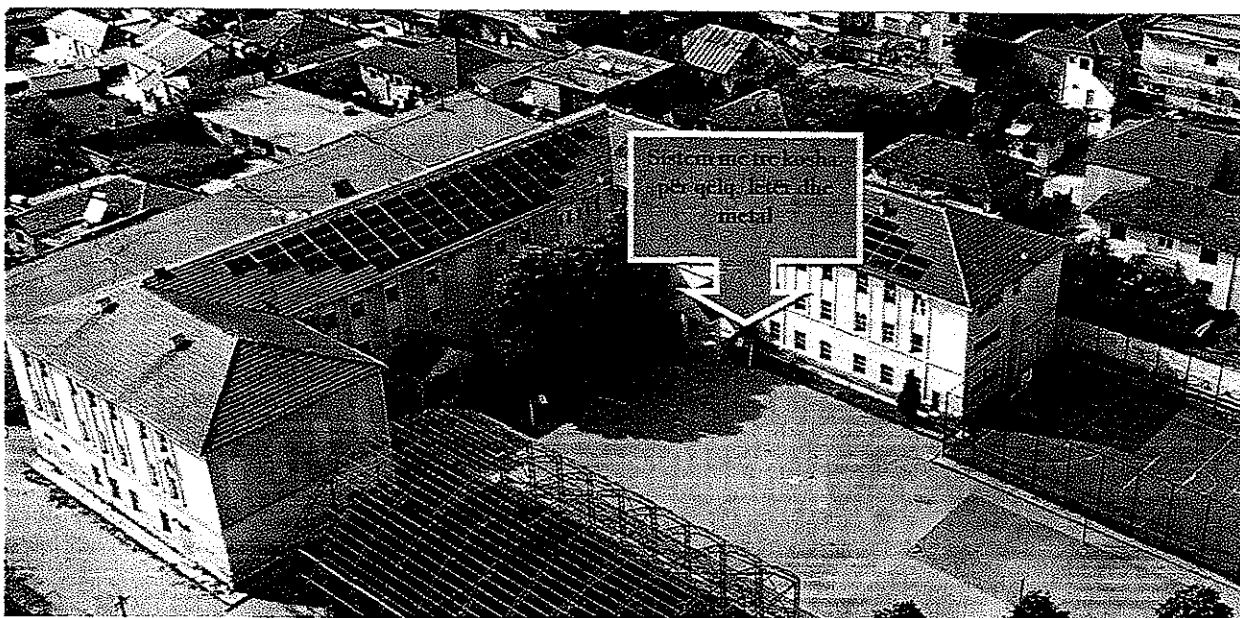
Zona 1.1 - Lagja Treg-dhe qese mbeturinash, 120 lt, 70x110 cm, të zeza

Në lagjen Treg dote përdoren qese mbeturinash, plastike, 120 lt, 70x110 cm, e zezë, të cilat mbushen nga qytetarët dhe nxirren në një kohë të caktuar, bëjnë të mundur largimin e konteinerëve në zonën e tregut. Këto qese janë praktike dhe të qëndrueshme, duke u siguruar që mbeturinat të mblidhen në mënyrë të rregullt dhe të pastër. Përdorimi i këtyre qeseve ndihmon në përmirësimin e higjienës në zonat publike dhe rrit ndërgjegjësimin për menaxhimin e mbeturinave.

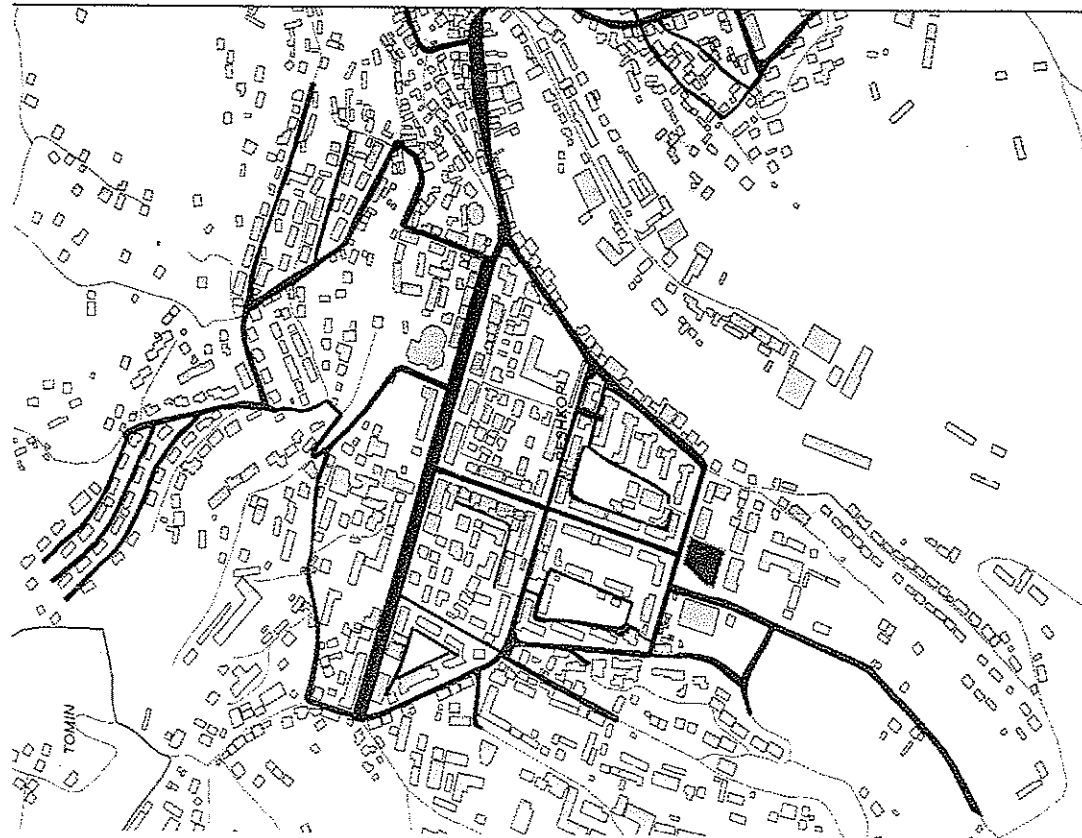

Shkollat – Sistem me 3 kosha

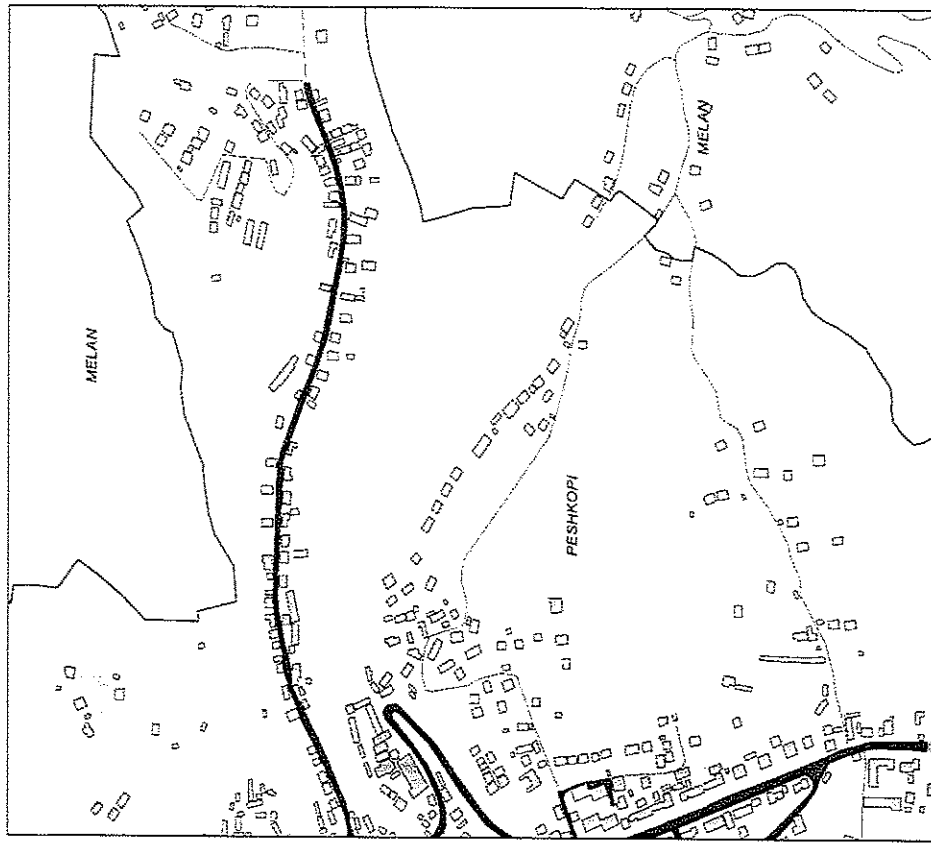
Në të gjithë shkollat që do të përfshihen në shërbimin e zgjeruar, pritet të vendoset sistemi për ndarjen e mbetjeve në burim. Një nismë e tillë do të fillojë ketu, dhe do të shtrihet edhe më tej, për të futur të gjitha parimet e menaxhimit të integruar të mbetjeve. Shkollat kryesore në qytetin e Peshkopisë do të jenë të parat që do të kenë sistemin me 3 kosha dhe mësuesit do të angazhohen në edukimin e fëmijëve dhe monitorimin e situatës çdo ditë, në mënyrë që kjo nismë të funksionojë. Duke marrë parasysh që shkollat kanë numrin më të madh të individëve në një zonë, sasia e mbetjeve të gjeneruara dhe të grumbulluara do të jetë domethënëse dhe kjo do të jetë një mesazh për pjesën tjetër të njësisë.

Popullsia që do marrin këtë shërbim është afër 71,612 veta. Bashkia do t'i grumbullojë t'i mbledhë mbetjet e riciklueshme në kosha specifike si dhe kontenierë 1.1 m³, në varësi të zonës do vendosen edhe koshat me të përshtatshëm. Ky shërbim mendohet të ofrohet 2 herë në javë. Mbetjet e riciklueshme do dergohen në vendepozitimin e qytetit të Peshkopisë, në zonën e unazës së re, Peshkopi.

Shërbimi Aktual i Fshirjes (Peshkopi)

Referuar gjëndjes aktuale të shërbimit të grumbullimit dhe transportit të mbetjeve si dhe eksperiencës, arritjeve dhe problematikës të identifikuar në kapitujt e mëparshëm të këtij plani, nënvizojmë se shërbimi i ofruar në qytetin e Dibërs është më mirë se në zonat rurale. Megjithatë Bashkia është e motivuar dhe e angazhuar të përmirësojë këtë situatë duke synuar si përmirësimin e nivelit aktual të ofrimit të shërbimit në lidhje me cilësinë, efikasitetin dhe efektshmërinë, por gjithashtu të krijojë një bazë të qëndrueshme mbi të cilën do të mbështeten iniciativat lokale dhe rajonale për minimizimin e mbetjeve. Për bashkinë është shumë e rëndësishme, jo vetëm konsolidimi i shërbimit dhe diversifikimi i tyre në NJA Dibër apo në qendrat urbane të njësisë të tjera administrative, por edhe në rritjen e cilësisë në zonat rurale të njësisë të tjera administrative.

Duke kaluar në një përjasje teknike, ekzistojnë mënyra të ndryshme për grumbullimin, ruajtjen dhe transportin e mbetjeve në funksion të kategorive të konsumatorëve dhe tipologjisë urbane të zonave të banuara. Sipas legjislacionit aktual dhe tipologjisë së zbatuar më së shumti për mbledhjen e mbetjeve, bashkia është përgjegjëse për të mbledhur vetëm “mbetjet urbane”, sipas përcaktimeve të dokumentave ligjorë dhe të këtij plani. Mbetje të tjera që ndryshojnë në përmbajtje (përbërje) nga mbetjet urbane nuk prahen nga sistemi i bashkiak për grumbullimin e mbetjeve.

Për disa mbetje të ashtuquajtura “të veçanta” që prodhohen nga banorët mund të organizohen metoda për grumbullimin e tyre në mënyrë të diferencuar nga sistemi publik (bazë) bashkiak. Ekzistojnë kufizime të tjera për përdorimin e sistemit bazë bashkiak të grumbullimit të mbetjeve që lidhet me madhësinë dhe sasinë e mbetjeve veçanërisht nga konsumatorët jo-banorë. Duke iu referuar përcaktimeve ligjore (Neni 12 i Ligjit Nr. 8094, datë 21.3.1996), konsumatorët jo-banorë që prodhojnë mbi $\frac{1}{4}$ e sasisë që mund të hidhet në një kontenier mbetjesh (zakonisht 1.1m³) nuk lejohen të përdorin sistemin publik të grumbullimit të mbetjeve. Autoritetet vendore apo personat përgjegjës për grumbullimin e mbetjeve duhet të ofrojnë mundësi dhe metoda të tjera për mbledhjen dhe largimin e mbetjeve, në përmbushje të kërkesave dhe nevojave të konsumatorëve, shoqëruar me një sistem të ndryshëm tarifash.

Në lidhje me përcaktimin e infrastrukturës së nevojshme për zbatimin e skemës së përbashkët për grumbullimin e mbetjeve, duke marrë në konsideratë numrin e popullsisë sipas formulës të llogaritur nga Ministria e Financave dhe Ekonomisë, dhe qëllimit për mbulimin e të gjithë territorit të bashkisë me shërbim, u realizua analiza për llogaritjen e infrastrukturës së nevojshme: kontenierë dhe makina teknologjike. Si fillim u përcaktua kapaciteti i përshtatshëm i kontenierëve si dhe frekuenca e dëshirueshme e shërbimit. Kontenierët me volum 1.1m³, plastik për qytetin e Dibër dhe metalik për njësitë e tjera administrative, rekomandohen si më të përshtatshëm për grumbullimin e mbetjeve në këtë bashki. Ndërkohë bazuar në sasinë e mbetjeve të gjeneruara, frekuencës të ofrimit të shërbimit, dhe eksperiencës të ofrimit të shërbimit në Bashkinë Dibër, për territorin e saj Bashkia preferon mjete teknologjike 6 ton, dhe vetëm në rrugica të ngushta në qytet dhe në rrugët e ngushta të zonave rurale, përdorimin e mjeteve teknologjike 1.640 ton apo kamioncinave.

12.1 Menaxhimi i mbetjeve voluminoze dhe ndërtimore

Sipas kuadrit ligjor në fuqi për administrimin e mbetjeve (VKM nr.575, datë 24.6.2015 “Për miratimin e kërkesave për menaxhimin e mbetjeve inerte”) është përgjegjësia e prodhuesit (familje, biznes apo industri) që të largojë dhe transportojë mbetjet inerte (mbetjet nga ndërtimi dhe prishjet), ndërtimore apo voluminoze që mund të gjenerojë nga aktiviteti që kryen për në vendet e përcaktuara nga pushteti vendor për këtë qëllim. Ndonëse ekziston ky kuadër ligjor, i cili përcakton mjaft mirë detyrat për secilin aktor të përfshirë në këtë fushatë, asnjë nga bashkitë e vendit nuk ka përcaktuar një vend për depozitimin e mbetjeve inerte.

Në kuadrin ligjor theksohet se këto vende të përcaktuara për depozitimin e mbetjeve inerte/ndërtimore/voluminoze duhet të jenë të pajisur me leje mjedisore të posaçme dhe duhet të pranojnë vetëm këto lloj mbetjesh, dhe jo përzjerje apo përpunime të këtyre mbetjeve me elemente të tjerë, pasi ato mund të jenë të rrezikshme.

Të gjitha venddepozitimet e mbetjeve inerte kanë të njëjtën mënyrë operimi si landfillet për mbetjet urbane, ku gjeneruesi i mbetjeve duhet të paguajë një tarifë kundrejt sasisë së mbetjeve inerte që transportohet, e cila mbulon koston e operimit të fushës, trajtimit të tyre dhe mbylljen përfundimtare të saj. Ndërkohë ndalohej ndërtimi i venddepozitimeve të përkohshme të mbetjeve inerte nga njësitë e qeverisjes vendore në zonat e mëposhtme:

- Zonat e mbrojtura, arkeologjike, turistike apo në çdo zonë që mbrohet me një akt normativ;
- Zonat në distancë 300 metra nga një pus furnizues me ujë dhe çdo burim tjetër ujor;
- Zonat në distancë 100 metra nga një përrua, argjinaturë lumore, liqen, lum ose kompleks ligatinor;
- Zonat në distancë 300 metra nga një zonë e mbrojtur në përputhje me pikën e parë.

Landfillet e mbetjeve inerte mund të jenë landfille vendore, të cilat shërbejnë për trajtimin e mbetjeve të prodhuara brenda territorit të një NJQV-je ose landfille rajonale, të cilat shërbejnë për trajtimin e mbetjeve të shumë NJQV-ve. Njësitë e qeverisjes vendore mund të bashkëpunojnë me njëra-tjetrën për përcaktimin e vendit, ku do të ndërtohet landfilli rajonal dhe të mënyrës së funksionimit të tij. Operatorët, të cilët merren me trajtimin e mbetjeve në landfille dhe venddepozitimet e përkohshme të mbetjeve inerte, janë të detyruar të raportojnë pranë NJQV-ve dhe Agjencisë Kombëtare të Mjedisit për të dhënat e mbetjeve që trajtojnë.

Në mënyrë të veçantë, ka një treg ripërdorimi për agregatet që rrjedhin nga mbetjet e ndërtimeve në rrugë, kanalizime dhe projekte të tjera ndërtimi. Nëse nuk ndahen që në burim apo nuk transportohen veçmas, ato mund të përmbajnë sasi të vogla të mbetjeve të rrezikshme, përzjerja e të cilave mund të paraqesë rrezik të veçantë për mjedisin dhe mund të pengojë riciklimin.

Shpesh herë mbetjet inerte përzihen me mbetjet urbane dhe më pas depozitohen në venddepozitimin në vendin e caktuar Llasen, me një distancë 1 km nga Bashkia Dibër i cili është parashikuar të përdoret vetëm për depozitimin e mbetjeve urbane. Nga ana tjetër gjeneruesit e mbetjeve inerte shpesh herë i shkarkojnë ato në vende ilegale, atje ku të munden. Bashkia duhet të përcaktojë një zonë të caktuar në territorin e saj, ku të gjithë gjeneruesit e mbetjeve inerte të mund të dërgojnë mbetjet e tyre në këtë pikë dhe jo t'i hedhin ato në PGM të mbetjeve urbane apo në depozitime ilegale.

13. SKENARËT E MUNDSHËM NE MENAXHIMIN E MBETJEVE

Skenari Bazë

1. Grumbullimi i mbetjeve të përziera në 100% të zonës urbane dhe 40% të zonës rurale.
2. Transporti me mjete teknologjike dhe mjete të hapura (jo të mbyllura).
3. Depozitimi në fusha ekzistuese, pa përpunim të mbetjeve.
4. Ekonomia qarkulluese në fazë embrionale, pa strukturë të qartë.
5. Identifikimi dhe eliminimi i grumbullimeve ilegale.

Skenari I

1. Grumbullimi i mbetjeve të përziera në 100% të zonës urbane me dy turne në qytet dhe 70% të zonës rurale.
2. Transporti me mjete të mbyllura dhe mjete të hapura me GPS për monitorim.
3. Zëvendësimi i plotë i koshave të mbeturinave.
4. Rehabilitimi i venddepozitimit aktual, që është jashtë kontrollit higjieno-sanitar, gjatë dyvjeçarit të parë të zbatimit të planit (2025–2027).
5. Fillimi i grumbullimit të diferencuar në zonat urbane me dy kosha (të riciklueshme dhe të tjera) pranë bizneseve.
6. Identifikimi sistematik i “hotspot”-eve dhe ndërhyrja me masa administrative.
7. Ekonomia qarkulluese.
8. Nxjerrja e mbetjeve të riciklueshme (kartonë, plastikë, etj.) jashtë orarit të përcaktuar nga bashkia, si dhe hedhja e inerteve në hapësira publike pa leje dhe në kundërshtim me rregulloret mjedisore, përbëjnë shkelje të rregullave për menaxhimin e mbetjeve. Për këto shkelje parashikohen masa ndëshkuese, përfshirë gjobitjen.
9. Raportimi i njësive administrative, ditor dhe javor, mbi situatën e mbetjeve në zonat e mbulimit dhe identifikimi e raportimi i hotspot-eve.

Skenari II

1. Grumbullimi i mbetjeve (zona urbane 100% dhe 70% zona rurale).
2. Grumbullimi i diferencuar me dy kosha në tre zona pilote të qytetit / grumbullim i diferencuar për bizneset.
3. Zëvendësimi i plotë i koshave të mbeturinave.
4. Ndërtimi i një landfilli / stacioni të transferimit sipas kriterëve ligjore, si venddepozitim përfundimtar i përpunimit të tyre. Organizimi i infrastrukturës së grumbullimit të diferencuar të rrymave.
5. Fillimi i grumbullimit të diferencuar në zonat urbane me dy kosha (të riciklueshme dhe të tjera) pranë bizneseve.
6. Identifikimi sistematik i “hotspot”-eve dhe ndërhyrja me masa administrative.
7. Ndërtimi i një landfilli për mbetjet inerte.
8. Ekonomia qarkulluese.
9. Nxjerrja e mbetjeve të riciklueshme (kartonë, plastikë, etj.) jashtë orarit të përcaktuar nga bashkia, si dhe hedhja e inerteve në hapësira publike pa leje dhe në kundërshtim me rregulloret mjedisore, përbëjnë shkelje të rregullave për menaxhimin e mbetjeve. Për këto shkelje parashikohen masa ndëshkuese, përfshirë gjobitjen.
10. Raportimi i njësive administrative, ditor dhe javor, mbi situatën e mbetjeve në zonat e mbulimit dhe identifikimi e raportimi i hotspot-eve.

Skenari Bazë

Vendepozitim ne Peshkopi, depozitim në fusha ekzistuese, pa përpunim të mëtejshëm të mbetjeve.

	Skenari bazë	Operacion & Mirëmbajtje			
Zona 1	NJA Peshkopi	O&M			9,336,000 Lekë
Zona 2	NJA Maqellarë	O&M			4,097,760 Lekë
Zona 3	NJA Tomin, NJA Kastriot, NJA Melan, NJA Muhurr, NJA Silove	O&M			4,184,000Lekë
		O&M totale			17,617,760 Lekë

	Nr. kontenierësh	Nr. Makina	Tonazhi	Turnet	Sasia vjetore e mbetjeve (ton/vit)
NJA Peshkopi	192	2	Makina 1: 2.90 ton Makina 2: 1.64 ton	2	6457.125
NJA Maqellarë	144	1	6 ton	1 turn, 4 herë në javë	1023.36
NJA Tomin, NJA Kastriot, NJA Melan, NJA Muhurr, NJA Silove,	30	1	3.14 ton	Shërbimi realizohet sipas planit të përcaktuar, me metodën 'derë më derë'	2042
Totali	366	4			9,522

Skenari II

Ndërtimi i një landfilli / stacioni të transferimit në pesjak dhe ndërtimi i një landfilli për mbetjet inerte.

	Skenari 2				
Zona 1	NJA Peshkopi	O&M			9,336,000 Lekë
Zona 2	NJA Maqellarë	O&M			4,097,760 Lekë
Zona 3 dhe Zona 4	NJA Tomin, NJA Kastriot, NJA Melan, NJA Muhurr, NJA Kala Dodes, NJA Slllovë	O&M			6,505,040 Lekë
		O&M totale			19,938,800 Lekë
Zona 1	NJA Peshkopi	Kosto investimi – 1 makinë e re për mbledhjen e mbetjeve 4 ton			4,072,382 Lekë
Zona 1.1	Bulevardi “Elez Isufi” dhe lagja e Pazarit	Qese mbeturinash, 120 lt, 70x110 cm, të zeza			100,000 Lekë
Zona 1,2	Lagja “Gjok Doci” dhe “Nazmi Rrushiti”	Kosto investimi --200 kontenierë të rinj (organike dhe letër)			7,000,382 Lekë
Zona 2	NJA Maqellarë	Kosto investimi – 50 kontenierë të rinj			1,740,000 Lekë
Zona 3	NJA Tomin, NJA Kastriot, NJA Melan, NJA Muhurr	Kosto investimi – pajisje të reja (30 kontenierë të rinj + 1 vetëshkarkuese e hapur për mbledhjen e mbetjeve 5 ton)			2,850,000 Lekë
Zona 4	NJA Kala Dodes, Slllovë	Kosto investimi – (makinë e re për mbledhjen e mbetjeve)			1,800,000 Lekë
		Kostoja totale e investimit			17,562,764 Lekë
	Bashkia Diber	Kosto totale			37,501,564 Lekë
	Nr. kontenierësh	Nr. Makina	Tonazhi	Turnet	Sasia vjetore e mbetjeve (ton/vit)
NJA Peshkopi	200	1	4 ton	2	6457.125
NJA Maqellarë	50			1 turn, 4 herë në javë	1023.36
NJA Tomin, NJA Kastriot, NJA Melan, NJA Muhurr, NJA Slllovë, NJA Kala e Dodes	30	2	Makina 1: 5 ton Makina 2: 5 ton	Shërbimi realizohet sipas planit të përcaktuar, me metodën ‘derë më derë’	3082
Totali	280	3			10,562

14. MENAXHIMI I RRYMAVE TË TJERA TË MBETJEVE

14.1 Mbetjet elektrike dhe elektronike (MEE)

Qeveria Shqiptare ka aprovuar një VKM Nr. 957, datë 19.12.2012 “Për mbetjet që vijnë nga pajisjet elektrike dhe elektronike”, duke përcaktuar disa rregulla në lidhje me menaxhimin e këtyre mbetjeve”.

Në kreun IX-të i këtij Vendimi, paragrafi 5 përcakton se qeverisjet vendore duhet të llogarisin peshën totale të hyrjeve dhe të daljeve në territorin e tyre gjatë vitit kalendarik të mëparshëm dhe përqindjet respektive, siç përcaktohet në këtë vendim dhe duhet t’i rregjistrojnë këto të dhëna në rregjistrat e tyre të krijuar për këtë qëllim. Në kreun IX-të të këtij Vendimi, paragrafi 5 përcakton: Prodhuesit, në bashkëpunim me njësitë e qeverisjes vendore, duhet të marrin masat e nevojshme që konsumatorët të jenë pjesë e grumbullimit të diferencuar të MEE dhe të inkurajohen për të ndihmuar në procesin e ripërdorimit, të trajtimit dhe të rikuperimit.

Në këtë kontekst, Bashkia do të fokusohet në dy drejtime:

- Pastrimi i lumenjve dhe i zonave ku për vite me rradhë janë depozituar mbetjet elektrike dhe elektronike;
- Ndërtimi i qendrave për grumbullim të diferencuar të MEE të gjeneruar nga familjet dhe ndalimi i depozitimit të tyre në venddepozitime apo zona të tjera. Në të njëjtën kohë, Bashkia do t’u kërkojë pronarëve të MEE të respektojnë rregulloret vendore dhe VKM-në e lartpërmendur për të grumbulluar këto mbetje dhe për të monitoruar zbatimin e rregullave.

Sasia e mbetjeve të gjeneruara nuk mund të matet. Për këtë arsye, e vetmja masë që mund të merret është grumbullimi i tyre. Bashkëpunimi me institucionet e tjera, si për shembull Inspektoriati Shtetëror i Mjedisit dhe i Pyjeve (ISHMP), është kyç për kontrollin e këtij procesi.

14.2 Mbetjet nga vajrat e përdorur

Është shumë e rëndësishme të kryhet grumbullimi i këtyre mbetjeve, në mënyrë që të shmangët ndotja mjedisore, dhe, në të njëjtën kohë, për të përfutur nga riciklimi dhe përdorimi i këtyre substancave. Për këtë arsye, industria, konsumatorët dhe garazhet e automjeteve duhet të përfshihen në nismën e grumbullimit, duke minimizuar derdhjen e vajrave të përdorur dhe duke i dërguar ato tek grumbulluesit e autorizuar. Duke krijuar skemat publike – private për grumbullim, asgjësim dhe riciklim të këtyre mbetjeve, shkarkimi i pakontrolluar i tyre duhet të shoqërohet nga një numër i madh masash administrative.

14.2.1 Sasia e mbetjeve të gjeneruara nuk mund të matet. Për këtë arsye, e vetmja masë që mund të merret është grumbullimi i tyre. Bashkëpunimi me institucionet e tjera, si për shembull Inspektoriati Shtetëror i Mjedisit dhe i Pyjeve (ISHMP), është kyç për kontrollin e këtij procesi.

14.2.2 Mbetjet nga gomat e përdorura

Inspektimi i aktiviteteve të paligjshme të grumbullimit privat dhe i tregtimit të gomave të përdorura, regjistrimit, mbledhjes të të dhënave në lidhje me sasinë e mbetjeve, si dhe parandalimi i djegies së pakontrolluar, mbeten detyrat parësore gjatë kësaj periudhe planifikimi.

15.2 Zbatimi dhe sanksionet

Rregullorja vendore e administrimit të mbetjeve shoqërohet me një sërë gjobash dhe sanksionet që duhet të caktohen dhe miratohen nga Këshilli Bashkiak. Niveli i gjobave dhe sanksioneve duhet të bazohen në shërbimin e ofruar dhe në parimin “ndotësi paguan”, ku shkelësi duhet të ndëshkohet me qëllim që të merren parasysh kostot e pastrimit apo mbledhjes së mbetjeve, kostot mjedisore dhe për më tepër të krijohet një sistem i drejtë për dekurajimin dhe parandalimin e ndotësve. Gjambat lokale duhet të vendosen nga inspektorët bashkiakë që janë nën juridiksionin e bashkisë. Përgjegjësia kryesore e këtyre inspektorëve është të vendosin sanksione për personat fizikë apo juridikë që shkelin kushtet ligjore në lidhje me mbledhjen, largimin dhe transportin e mbetjeve.

16. NDËRGJEGJËSIMI PUBLIK

Për të siguruar mirëfunksionimin e sistemit të menaxhim të mbetjeve, rritjen e efikasitetit dhe efektivitetit të shërbimeve si dhe sigurimin e pastërtisë në nivele të kërkuara në territorin e bashkisë, është shumë i domosdoshëm përfshirja dhe ndërgjegjësimi i komunitetit. Komuniteti jo vetëm duhet të kuptojë funksionimin e sistemit, por duhet ta mbështesë atë. Suksesi i çdo skeme menaxhimi mbetjesh bazohet plotësisht nga mbështetja e përdoruesve. Konsumatorët si familjet, bizneset apo institucionet, në sajë të një fushatë të fortë ndërgjegjësimi mund të ndikojnë në përmirësimin e sistemit të grumbullimit, duke zbatuar kërkesat e hedhjes dhe ndarjes së mbetjeve dhe duke penguar materialet e padëshirueshme (psh. mbetjet e rrezikshme), të hyjnë në rrymën e mbetjeve të grumbulluara. Ndërgjegjësimi publik ndaj çështjeve të mbetjeve dhe nivelit të pastërtisë, konsiderohet si një prioritet dhe objektiv primar krahas objektivave të tjerë që lidhen me infrastrukturën apo me depozitim të sigurt të mbetjeve. Ka disa mënyrë për të rritur ndërgjegjësimin publik për çështjet e mbetjeve dhe për të dhënë informacion se si mund të trajtohen ato, me një kosto relativisht të ulët, por mjaft efektive për arritjen e objektivit. Hartimi i një plani ndërgjegjësimi do të mundësojë: i) ofrimin e një informacioni të përgjithshëm dhe të veçantë për publikun në lidhje me nismat vendore të mbledhjes, riciklimit të mbetjeve, pastërtisë së territorit dhe kostos së shërbimit të menaxhimit të mbetjeve; ii) ndërgjegjësimin e publikut për detyrimet ligjore, rregullat dhe detyrimet vendore; iii) nxitjen e qëndrimit miqësor ndaj mjedisit.

Metoda për komunikimin dhe informimin: Metodën më të përdorura të komunikimit të informacionit janë broshurat, artikujt në gazeta, njoftimet, dhe reklamat në TV dhe radio lokale, dhe fletëpalosje që shpërndahen në shkolla. Një zhvillim të lartë sot në vend ka edhe teknologjia e informacionit si edhe aksesin në internet. Kjo teknologji si edhe tërheqja pas rrjeteve sociale të komunitetit (kryesisht atij në moshë të re) mund të jetë një mundësi e mirë për komunikimin dhe informimin e publikut për shkak edhe të kostos së ulët si edhe shpejtësisë që ofron. Gjithashtu mund të shfrytëzohen dhe evente të karaktereve të ndryshme (festa, tubime, koncerte), ku ka grumbullime të mëdha njerëzish dhe ku informimi dhe komunikimi me publikun bëhet më i lehtë.

Në programet e riciklimit apo minimizimit të mbetjeve metoda më e mirë është ajo “derë më derë”. Kjo metodë fton konsumatorët në nismat e riciklimit dhe kompostimit, për të përmirësuar qëndrimin e tyre ndaj ndarjes së mbetjeve në burim, për të zbatuar rregullat dhe respektuar oraret. Banorëve dhe bizneseve iu shpërndahen fletë informative për llojet e mbetjeve që mund të riciklohen, kompostohen dhe mënyrën se si ato duhet të veprojnë për t’u bërë pjesë e procesit.

të reja të menaxhim të mbetjeve, si ndarja në burim, riciklimi, kompostimi i mbetjeve. Në këtë pyetësor do të parashikohet edhe një pjesë në lidhje me opinionin/sjelljen e banorëve kundrejt tarifës së mbetjeve, a janë ata të informuar në lidhje me shërbimet të cilat ata paguajnë, mendimi i tyre në lidhje me propozimin e tarifave të reja për mbetjet etj.

Metodat më të preferuara të ndërgjegjësimit publik, të cilat mund të përdoren nga bashkia si fazë fillestare e ndërgjegjësimit të komunitetit për manaxhimin e mbetjeve është metoda derë më derë duke përfshirë vullnetarë apo studentë të interesuar të bëhen pjesë e fushatave aktive.

Një një fazë të dytë, komuniteti që tashmë është informuar dhe ndërgjegjësuar për çështjet e menaxhim të mbetjeve, si dhe për idetë apo programet e reja, do të kërkojë informacione të tjera shtesë, ose do të jetë në pritje për të kërkuar informacione shtesë, përdërisa bashkia do të vendosë që të zbatojë këto skema të menaxhim të mbetjeve në territorin që ajo administron.

Qëllimi është që t'i bëjnë ata më shumë me dije psh. për praktikën e kompostimit dhe riciklimit të mbetjeve ose për praktikën e ndarjes së mbetjeve. Pas përcaktimit të zonave ku do të zbatohen skemat e ndarjes në burim (riciklim apo kompostim), bashkia duhet të fillojë të hartojë një program të detajuar, i cili duhet të ketë si qëllim jo vetëm informimin e komunitetit në lidhje me iniciativat e reja që janë ndërmarrë për manaxhimin e mbetjeve, por edhe konkretisht ku do të konsistojnë, infrastruktura e nevojshme, cili do të jetë roli i tyre në këto iniciativa, përfitimet konkrete që ata do të kenë, niveli i tarifave dhe metodat nxitëse financiare etj.

Kjo fazë e rritjes së interesit do të propozojë konkretisht hapat që do të ndjekë bashkia për të realizuar këtë fushatë ndërgjegjësimi, ku do të parashikohet të organizohen takime, seminare, vizita në terren, në impiantet e mbetjeve apo të riciklimit, etj., me pjesëmarrjen e individëve dhe grupeve të interesit duke përfshirë profesionistë dhe manaxherë të mbetjeve.

Vlerësimi dhe përmirësimi, në këtë fazë, drejtuesit e programeve të bashkisë duhet të jenë në gjendje të vlerësojnë programin dhe rezultatet e tij çdo 3 muaj, për të parë nëse programi është realizuar sipas parashikimeve, nëse ka rezultuar i suksesshëm, i përshtatshëm dhe financiarisht i përballueshëm për të përmbushur mjaftueshmërisht pritshmëritë dhe objektivat. Falë vlerësimit mund të përmirësohen aktivitetet, grafikët ose rrugët e operimit, të merren vendime nëse do të vazhdohet me programin, apo të merren vendime për përmirësimin dhe mbështetjen e tij etj. Nga ana tjetër, autoritetet vendore synojnë të përfshijnë njerëzit më pranë programit, të rrisin pjesëmarrjen dhe kontributin e tyre.

Ky vlerësim mund të zhvillohet në fund të çdo fushate aktive (1 herë në muaj ose 1 herë në 3 muaj), ku njësia vendore përcakton disa forma të kontrollit si më poshtë:

- Vlerësim vizual në zonat, të cilat kanë filluar të zbatojnë skemat e reja të menaxhim të mbetjeve;
- Vlerësim sasior, në lidhje me sasinë e mbetjeve të cilat janë reduktuar nga rryma e përgjithshme e mbetjeve (pra kanë shkuar për riciklim apo kompostim);
- Vlerësim cilësor i zonave në të cilat janë vendosur infrastruktura të posaçme për trajtimin e mbetjeve, si kosha për riciklim apo për kompostimin e mbetjeve, nëse ato janë funksionale apo jo dhe nëse janë të mirëmbajtura apo jo;
- Vlerësim i opinionit të qytetarëve, kryesisht të atyre të cilët kanë filluar zbatimin e skemave të reja të menaxhim të mbetjeve me anë të një pyetësori të shkurtër, i cili duhet të nxjerrë në pah:

6. Identifikimi i burimit të të ardhurave – Komuniteti duhet të njihet edhe me burimet financiare të cilat do të sigurojnë ofrimin e shërbimit sipas standardeve.
7. Përzgjedhja e niveleve të duhura për tarifën dhe llogaritja e tyre – Pasi bashkia ka përcaktuar numrin dhe kategoritë e konsumatorëve, kostot e shërbimit dhe burimet e të ardhura, ajo ka mundësinë që të përcaktojë edhe nivelet e duhura të tarifave për kategoritë e ndryshme të konsumatorëve. Ky informacion është mëse i rëndësishëm për t'u ndarë me konsumatorët, ku ata njihen specifikisht se për cilat shërbime, me një kosto të caktuar, ata do të paguajnë.
8. Vendimmarrja strategjike – Në sajë të karakteristikave të njësive vendore merren disa vendime strategjike për vendosjen e nivelit të tarifave për kategoritë e konsumatorëve, ku përcaktohet sa përqind e koston pritët që të mbulohe nga mbledhja e tarifave.

Komunikimi i sistemit të ri të tarifave – bashkia mund të përcaktojë mënyrën më të mirë për informimin e publikut në lidhje me 8 hapat më lart, të cilat mund të realizohen me anë të takimeve periodike, standave në hyrje të bashkisë apo edhe me broshura informuese, ku japin rezultatet e 8 hapave më lart.

Nisur nga ky fakt, bashkia do të duhet të fillojë një fushatë ndërgjegjësimi për sistemin e ri të tarifave për mbetjet, e cila do të prekë qytetarët në dy nivele: i) ata që e paguanin më parë tashmë tani do të kenë një sistem të ri; ii) ata të cilët nuk kanë patur shërbim do t'u duhet së pari të njihen dhe të kuptojnë se si funksionon sistemi, ku ata do të bëhen pjesë dhe më pas të fillojnë të paguajnë.

Në fushatën ndërgjegjëse dhe informuese për sistemin e tarifave, e cila do të jetë pjesë e fushatës për promovimin e skemës së re ndërvendore, bashkia duhet të marrë në konsideratë këto parime:

- Alokimin efiçient të burimeve që ka në dispozicion bashkia;
- Ofrimi në mënyrë sa më efiçiente të shërbimit - krijimi i incentivave për të ofruar shërbimin me kosto sa më të ulët;
- Përdorimi efiçient i burimeve natyrore - përmbushja e objektivave mjedisore, si promovimi i skemave të riciklimit dhe kompostimit;
- Mbulimi i koston – tarifën e vendosura duhet të reflektojë të gjitha shërbimet që kryhen për shërbimin e menaxhim të mbetjeve;
- Qëndrueshmëria financiare – tarifën e vendosura duhet të reflektojnë një qëndrueshmëri të sistemit të menaxhim të mbetjeve;
- Barazi horizontale mes përdoruesve, të cilët duhet të paguajnë të njëjtën shumë për të njëjtin nivel shërbimi të ofruar;
- Zbatimi i parimit “Ndotësi Pague”;;
- Parimi i “Proporcionalitetit” – sasia e tarifës duhet të reflektojë sasinë e shërbimit të ofruar;
- Parimi i “Transparencës” – vendosja e tarifës duhet të jetë e qartë dhe nëse ka incentiva ato duhet të qartësohen për komunitetin

17.2 Si kryhet monitorimi dhe vlerësimi

Bashkia duhet të ndjekë këto hapa në kryerjen e procesit të monitorimit dhe të vlerësimit të planit, si më poshtë:

1. Rishikimi i situatës: Rishikimi i objektivave dhe synimeve, kontrolli nëse ato i përshtaten kontekstit real dhe vlerësimi i tyre me anë të indikatorëve;
2. Mbledhja e evidencave sasiore dhe cilësore që lidhen me mbetjet;
3. Analizimi i evidencave: Analizimi i të dhënave për të matur progresin, krahasimi i rezultateve me objektivat dhe synimet, kontrolli nëse objektivat janë arritur në një afat kohor të dëshiruar;
4. Dokumentimi i konkluzioneve
5. Ndarja dhe diskutimi i konkluzioneve: Gjetjet duhet të ndahen me palët e interesuara dhe domosdoshmërisht me vendimmarrësit.

Kryetari i bashkisë duhet të ngarkojë një grup pune përgjegjës apo zyrtarë të caktuar, brenda stafit të bashkisë, me përgjegjësinë e monitorimit dhe vlerësimit të planit. Grupi i punës duhet të përfshijë zyrtarë të administrimit të mbetjeve, administrimi financiar, struktura të mjedisit dhe kontrollit të territorit dhe konsulentëve të jashtëm.

		joqeveritare		
	1.2.3	Ruajtja e sigurtë në mënyrë të përkohshme e mbetjeve të rrezikshme (sipas rregullores për administrimin e tyre) derisa të sigurohet një zgjidhje rajonale apo kombëtare për trajtimin përfundimtar të tyre.	Bashkia Dibër, (Drejt. Shërbimeve publike) ARM, Donatorët dhe organizatat -joqeveritare	2025-2029
Parandalimi i ndotjes nga gjenerimi i mbetjeve spitalore apo mbetjeve inerte dhe ndërtimore	1.3.1	Inspektimi dhe kontrolli i ndotjes urbane nga materialet inerte dhe ndërtimore, skeletet e makinave, etj, që nga gjenerimi, transporti deri depozitimin e tyre;	Bashkia Dibër, (Administratorët e NJA, Përgjegjësi i Shërbimeve & inspektorët bashkiakë), ISHMPU; Kompanitë e ndërtimit	2025-2029
	1.3.2	Projektim dhe ndërtim ose miratim të një venddepozitimi të përkohshëm për mbetjet ndërtimore dhe mbetje të tjera vëllimore brenda standarteve kombëtare;	Bashkia Dibër, (Administratorët e NJA, Përgjegjësi i Shërbimeve); Këshilli i Bashkiak	2025
	1.3.3	Organizimi i tryezave lokale me industrinë e ndërtimit për të inkurajuar përdorimin dhe riciklimin e këtyre materialeve;	Bashkia Dibër(Administratorët e NJA, Përgjegjësi i Shërbimeve); Industria e ndërtimit	2025-2029
	1.3.4	Hartimi i një rregullore për operimin e venddepozitimit për mbetjet ndërtimore dhe mbetje të tjera vëllimore. Përcaktimi i sanksioneve kundrejt gjeneruesve të mbetjeve në rast të mos menaxhimit të duhur të këtyre mbetjeve që ata g.enerojnë;	Bashkia Dibër, (Administratorët e NJA, Përgjegjësi i Shërbimeve); Këshilli i Bashkiak	2025
	1.3.5	Monitorimi i rregullt i operimit të venddepozitimit të mbetjeve ndërtimore dhe vëllimore, si dhe monitorimi i prodhuesve të tyre në lidhje procedurën që ata ndjekin kur gjenerojnë këto lloj mbetjesh.	Bashkia Dibër, (Administratorët e NJA, Përgjegjësi i Shërbimeve, Përgjegjësi i venddepozitimit të mbetjeve ndërtimore dhe voluminoze)	2025-2029

Objektivi Strategjik		Veprimet e detajuara	Roli drejtues dhe Partnerët e tjerë	Afatet kohore
Përmirësimi i shërbimeve të mbetjeve në Bashkinë Diber; Ofrimi i shërbimeve eficiente dhe cilësore;	2.1.1	Riorganizimi i zonave të shërbimit të mbetjeve (ndarje e Bashkisë në tre zona shërbimi;	Bashkia Diber; (Kryetari, z. Kryetari Drejtori i shërbimeve, Përgjegjësi i shërbimit të mbetjeve)	2025-2029
	2.1.2	Hartimi i dokumentave të tenderit për tre kontrata e reja, sipas tre zonave në të cilat do të ofrohet shërbimi. Hapja e tenderit, përzgjedhja e kompanive që do të ofrojnë shërbimin;	Bashkia Diber; (Kryetari, z. Kryetari Drejtori i shërbimeve, Përgjegjësi i shërbimit të mbetjeve, Ekspertë të jashtëm, Zyra Jurike);	2025-2029
	2.1.3	Shtirja e shërbimit në NJA në të cilat nuk ofrohej shërbimi i mbetjeve dhe konsolidimi i shërbimit në NJA të cilat kanë patur shërbim. Investim në infrastrukturë duke e përmirësuar atë, në sajë të nevojë të reja që ka Bashkia e re (blerje kontenerë dhe mjete teknologjike;	Bashkia Diber; (Administratorët e NJA; Përgjegjësi i Shërbimeve & inspektorët bashkiakë, zyra juridike dhe financave);	2025-2029
	2.1.4	Monitorimi i rregullt i shërbimit të grumbullimit dhe transportit të mbetjeve në të tre zonat e mbetjeve (tre kontrata e shërbimit). Raportime të rregullta nga të gjithë aktorët e përfshirë në systemin e monitorimit në instancat vendimmarrëse të bashkisë. Përgatitja e raporteve ditore/javore dhe mujore të gjendjes së PGM për të gjitha NJA;	Bashkia Diber, (Administratorët e NJA; Përgjegjësi i Shërbimeve & inspektorët bashkiakë, kompanitë private);	2025-2029
	2.1.5	Prezantimi i skemave të ndarjes në burim në rrugët kryesore të qytetit dhe në shkollat 9 vjeçare dhe të mesme të qytetit (mbetje të njoma dhe të thata);	Bashkia Diber, (Administratorët e NJA; Përgjegjësi i Shërbimeve & inspektorët bashkiakë, kompanitë private);	2025-2029
	2.1.6	Aplikimi i infrastrukturës të përshtatshme për grumbullimin e ndarë të mbetjeve të riciklueshme. Investim në kontenerë dhe mjete teknologjike të posaçme për grumbullimin e këtyre mbetjeve;	Bashkia Diber, (Administratorët e NJA; Përgjegjësi i Shërbimeve & inspektorët bashkiakë, zyra juridike dhe e financave,	2025-2029

Objektivi Strategjik		Veprimet e detajuara	Roli drejtues dhe Partnerët e tjerë	Afatet kohore
Rehabilitimi i të gjitha vend depozitimeve të vjetra në të gjitha NJA të Bashkisë Dibër	3.1.1	Kryerja e një studimi fizibiliteti për rehabilitimin dhe mbylljen e vendgrumbullimeve në NJA;	Bashkia Dibër; (Administratorët e NJA, Përgjegjësi i shërbimeve publike), MTM, Ekspertë& Konsulentë të jashtëm	2025
	3.1.2	Sigurimi i financimit për zbatimin e projektit të rehabilitimit;	Bashkia Dibër(Administratorët e NJA, Përgjegjësi i shërbimeve publike), MTM, Ekspertë& Konsulentë të jashtëm	2025
	3.1.3	Rehabilitimi i venddepozitimeve në NJA (sipas projektit);	Bashkia Dibër;(Administratorët e NJA, Përgjegjësi i shërbimeve publike), MTM, Ekspertë& Konsulentë të jashtëm	2025
	3.1.4	Hartimi dhe miratimi i një plani mjedisor të monitorimit dhe kujdesi pas mbylljes.	Bashkia Dibër(Administratorët e NJA, Përgjegjësi i shërbimeve publike), MTM, Ekspertë& Konsulentë të jashtëm	2025
Monitorimi i vazhdueshëm i venddepozitimit	3.2.1	Lobim institucional pranë qeverisë qendrore (MIE&MTM) për financimin e projektit të ndertimit të nje landfilli	Bashkia Dibër	2025-2029
	3.2.2	Monitorimi i rregullt i të gjitha dërgesave të mbetjeve që hyjnë në landfill, kontrolli i ngarkesës në lidhje me kategorinë e mbetjeve që duhet të lejohet të hyjë në landfill, raportimi i rregullt i ngarkesave të mbetjeve që hyjnë në venddepozitim	Bashkia Dibër;(Administratorët e NJA, Përgjegjësi i shërbimeve publike,	2025-2029

Stimulimi dhe mbështetja e sektorit privat lidhur me aktivitetet e riciklimit dhe kompostimit	4.1.6	Monitorimi i zbatimit të skemave të ndarjes së mbetjeve, riciklimit dhe kompostimit; efektivitetit dhe cilësisë së funksionimit ashtu dhe sasisë së mbetjeve që ndahet dhe përpunohet; Mbajtja e një regjistri javor për këto të dhëna dhe relatimi çdo muaj pranë grupit mbikqyrës në bashki;	Bashkia Dibër , Ekspertë & Konsulentë të jashtëm; biznese të riciklimit	2026-2029
	4.1.7	Lidhja e marrvëshjeve bashkëpunimi/pjesëmarrje me bizneset e mëdhenj ashtu dhe nëse është e mundur me komunitetin e skemave pilot për detyrimet dhe përfitimet e palëve;	Bashkia Dibër Ekspertë, bizneset e mëdhenj të qytetit, konsumatorët e skemave pilot	2026-2029
	4.1.8	Kryerja e studimeve të fizibilitetit dhe analiza ekonomike mbi zhvillimin lokal të kompostimit në nivel lokal ose ndër-lokal.	Bashkia Dibër, Ekspertë & Konsulentë të jashtëm;	2026-2029
	4.2.1	Inkurajimi i shtrirjes së skemave të riciklimit dhe kompostimit në shtëpi përmes bashkë-financimit me bizneset e riciklimit dhe komunitetin;	Bashkia Dibër, Ekspertë & Konsulentë të jashtëm; biznese të riciklimit në rajon	2026-2029
	4.2.2	Promovimi dhe zhvillimi i tregjeve lokale për materialet e riciklueshme.	Bashkia Dibër, Ekspertë të jashtëm; biznese të riciklimit në rajon	2026-2029

5.1.11	Rishikimi i strategjisë së mbulimit të kostove dhe nivelit të tarifave, bazuar në analizën e zhvilluar në plan dhe marrja në konsideratë e performancës së grumbullimit, studimin e dëshirës për të paguar, kostove dhe objektivave si dhe indikatorët financiar të përcaktuar në këtë plan;	BashkiaDibër(Dep.MHPF, Shërbimeve) Ekspertë të jashtëm	Insp.	2025-2029
5.1.12	Transparenca dhe komunikimi: Proces i caktimit të tarifave duhet të jetë transparent dhe duhet t'i komunikohet siç duhet të gjitha palëve të përfshira: duke përdorur metodat e komunikimit në masë si dhe atë "derë më derë".	BashkiaDibër (Dep.MHPF, Shërbimeve), , Vullnetarë, OJQ	Përgj	2025–2030

